

Република Србија
УСТАВНИ СУД

ПРЕГЛЕД
РАДА УСТАВНОГ СУДА
У 2008. ГОДИНИ

Београд, март 2009. године ¹

---

¹ Преглед рада Уставног суда у 2008. години усвојен је на редовној седници Уставног суда одржаној 25. марта 2009. године

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Уставни суд, на основу одредаба члана 5. став 2. алинеја 2. и члана 103. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник Републике Србије", бр. 24/2008 и 27/2008), по истеку календарске године, разматра годишњи преглед рада Суда и усваја га на седници.

Преглед рада Уставног суда у 2008. години садржи податке о раду Суда у 2008. години, предметима о којима је Суд одлучивао, као и о заузетим ставовима о питањима од посебног значаја у појединим областима уставносудске заштите. Прилог Прегледа рада чине статистичко-табеларни показатељи рада Уставног суда на предметима у 2008. години.

Рад Уставног суда у 2008. години темељио се на новом уставном оквиру, као и са њим повезаним објективним околностима које су утицале на функционисање Суда.

У протеклој години Уставни суд је отпочео да остварује своју функцију на основу Устава Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године, у поступку који је уређен Законом о Уставном суду ("Службени гласник Републике Србије", број 109/2007) и Пословником о раду Уставног суда.

Функционисање Суда током 2008. године одређено је новим уставним положајем и значајно проширеним надлежностима овог Суда, који су установљени новим Уставом. Наиме, Устав Републике Србије од 2006. године утврдио је положај Уставног суда као самосталног и независног државног органа, који штити уставност и законитост и људска и мањинска права и слободе. Овим Уставом надлежност Уставног суда битно је проширена у односу на надлежност утврђену Уставом Републике Србије од 1990. године, и то не само проширењем дотадашњих надлежности Уставног суда (у поступцима нормативне контроле свих општих правних аката у правном систему Републике Србије, са контролом сагласности унутрашњег и међународног права, решавања сукоба надлежности између судова и других државних органа, између републичких органа и органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, забране рада одређених организација, удружења и других субјеката, као и у изборним споровима), већ и установљењем нових надлежности Уставног суда, а то су одлучивање о: уставној жалби; жалби јединице локалне самоуправе и територијалне аутономије; жалби на одлуку вези са потврђивањем мандата народних посланика; жалби судија, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца; повреди Устава од стране председника Републике. Надлежност Уставног суда утврђена је одредбама чл. 167. и 170. у оквиру посебног поглавља Устава под називом: "Шести део – УСТАВНИ СУД", као и у другим одредбама Устава садржаним у чл. 44, 55, 101, 118, 148, 155, 161, 169, 186, 187. и 193.

Ступањем на снагу Закона о Уставном суду, избором, односно именовањем десет судија Уставног суда, и конституисањем Суда на основу одредаба Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије ("Службени гласник РС", број 98/2006), као и избором председника Уставног суда и ступањем на снагу новог Пословника о раду Уставног суда, 15. марта 2008. године, којим су ближе уређени организација, начин рада, поступак пред Уставним судом и друга питања од значаја за рад Суда, створени су услови да Уставни суд започне са одлучивањем по предметима, а посебно по уставној жалби као новом правном

средству за заштиту Уставом гарантованих људских права и слобода у Републици Србији.

Поред наведеног, и друге објективне околности утицале су на рад и функционисање Уставног суда у протеклој години, а то су: да је Уставни суд у целој 2008. години радио у непотпуном судијском саставу, јер недостаје 5 судија, као и са непопуњеном Стручном службом; да се у Суду затекао велики број нерешених предмета из претходног периода, када Уставни суд није заседао; да је прилив предмета у 2008. години био вишеструко увећан у односу на претходне године када је Суд редовно радио и одлучивао.

У протеклој години Суд је одржао 31 редовну седницу. Седница од 4. априла 2008. године била је прва седница на којој је Суд одлучивао о уставносудским споровима, а на претходним седницама Суд је донео Пословник о раду којим је ближе уредио поступак пред Уставним судом и утврдио ставове о поступању по предметима оцене уставности закона и оцене уставности и законитости прописа и других општих аката док тече рок за њихово усклађивање са Уставом.

С обзиром на то да је Уставним законом за спровођење Устава као општи рок за усклађивање закона са Уставом био утврђен 31. децембар 2008. године, то је рад Уставног суда у претходном периоду био, пре свега, усмерен на одлучивање о уставности само оних оспорених закона који су већ били мењани након ступања на снагу новог Устава.

У 2008. години, Уставни суд је посветио посебну пажњу остваривању сарадње са уставним судовима других држава и међународним организацијама које се баве заштитом људских права, као и са другим међународним организацијама.

РАД УСТАВНОГ СУДА У 2008. ГОДИНИ

I ПРИЈЕМ ПРЕДМЕТА, САЧИЊАВАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА О ПРИМЉЕНИМ ПРЕДМЕТИМА И ОПШТИ СТАТИСТИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ

У 2008. години, Уставни суд је поднеске којима се покреће поступак пред овим Судом примао и евидентирао на основу Решења о обележавању врсте предмета у уписнику "У" Уставног суда у 2008. години, Су број 177/2007², усклађеног (по врстама предмета, односно поступака) са надлежностима Уставног суда утврђеним Уставом, након чега су редовно (недељно) припремане информације о примљеним предметима, које је Суд усвајао на редовним седницама. Усвојено је укупно 65 информација о примљеним предметима и одређивању судије известиоца и обрађивача предмета, од којих се 14 информација односило на предмете примљене у периоду од 2. октобра 2006. године до 31. децембра 2007. године, када Суд није заседао, које су усвојене на 1. редовној седници Уставног суда 10. јануара 2008. године, а осталих 51 су недељне информације. Поред ових информација, Суд је усвојио и једну Информацију о нерешеним предметима и одређивању судија известилаца и обрађивача из ранијег периода закључно са септембром 2006. године, једну Информацију о спајању предмета у којима је тражена оцена уставности закона пре доношења Устава од

² Решење је донето на редовној седници Уставног суда од 26. децембра 2007. године.

2006. године, две информације о прерасподели предмета саветника Суда који су разрешени дужности због одласка у пензију, као и две информације о промени судија известилаца и обрађивача предмета.

У извештајном периоду Суд је имао у раду укупно 2861 уставносудских предмета, од чега је 934 предмета који се односе на уставносудску контролу – из уписника "У" (са класификационим ознакама од "ГУ" до "ХУ")³ и 1927 уставних жалби – предмета из уписника "Уж". У односу на податке из последњег Прегледа рада Уставног суда у 2006. години, када је Уставни суд заседао и када је у раду било укупно 784 предмета, увећање броја предмета у раду у току једне календарске године је 365%.

Од укупног броја предмета који су били у раду у 2008. години, из ранијих година је пренето 1074 предмета, од чега је било 714 "У" предмета и 360 уставних жалби. Такође, у раду је било и 576 "Р" предмета, од чега је из ранијих година пренето 112 предмета.

У 2008. години је примљено 1787 нових предмета, од чега је 1567 уставних жалби, а 220 других предмета из уставносудске надлежности. У односу на Преглед рада Уставног суда из 2006. године, према коме је у току те године примљено 239 предмета, у 2008. години је број примљених предмета из надлежности Суда у току једне календарске године увећан седам и по пута (747%). У структури новопримљених предмета запажа се да се број предмета у области нормативне контроле смањује, а да се вишеструко повећава број предмета ради заштите слобода и права.

У протеклој години на 31 одржаној редовној седници, Уставни суд је разматрао укупно 786 предмета (423 предмета нормативне контроле и 363 предмета по уставним жалбама), од којих је решено у целини 749 предмета, а у осталих 37 разматраних предмета су донета решења о покретању поступка (23), о заостајању са поступком (2) или закључци о достављању предлога и иницијатива Народној скупштини на одговор, односно мишљење (12). У структури решених предмета 386 су "У" предмети, а 363 су "Уж" предмети уставних жалби.

У односу на Преглед рада Уставног суда у 2005. години, према коме је на седнице Суда изнето и разматрано 351 предмет, у 2008. години повећан је број разматраних и решаваних предмета на седницама Суда у току једне календарске године више него дупло, тачније 223%.

Потребно је истаћи и то да је број решених "У" предмета у 2008. години био знатно већи од броја примљених "У" предмета у 2008. години, јер је решених предмета 349, а примљених 207.

Закључно са 31. децембром 2008. године у Суду је било нерешених укупно 1986 предмета, од чега 472 "У" предмета и 1514 "Уж" предмета.

По врстама поступака пред Уставним судом, статистика укупног броја предмета у раду у 2008. години у уписнику "У" је следећа: предмети "ГУ" који се односе на нормативну контролу (члан 167. став 1. тач. 1. до 5. Устава) – укупно је у раду било 814 предмета, од тога примљених у 2008. години 207, решених 351 а остало је нерешених 463 предмета; предмета "ПУ" који се односе

³ Подаци о укупном броју предмета у раду у 2008. години (2861) дати су на основу броја свих предмета у раду у уписнику "У" (934 предмета), који обухвата како новоформиране предмете који су били у поступку у току 2008. године, тако и предмете по захтевима за обезбеђење извршења и за преиспитивање донетих одлука Суда који су били у раду у овој години (који према правилима канцеларијског пословања Суда носе бројеве раније решаваних предмета, али се износе на седнице Суда и решавају као и сваки други предмет, због чега су и ти предмети битни за приказ укупног рада Суда у току једне календарске године) и броја свих предмета у раду у уписнику "Уж" – по уставним жалбама (1927).

на превентивну оцену уставности закона (члан 169. Устава) – није било примљених; предмета "IIIУ" који се односе на решавање сукоба надлежности (члан 167. став 2. тач. 1. до 4. Устава) – укупно у раду 26 предмета, од тога примљених у 2008. години 5, решених 25 и нерешен 1; предмета "IVУ" који се односе на одлучивање о постојању повреде Устава у обављању функције председника Републике (члан 118. став 3. Устава) – није било у раду; предмета "VУ" који се односе на одлучивање о изборним споровима за које законом није одређена надлежност судова (члан 167. став 2. тачка 5. Устава) – укупно у раду 7 предмета, од тога примљен у 2008. години 1 предмет, а решено свих 7 предмета у раду; предмета "VIУ" који се односе на одлучивање по жалби на одлуку у вези са потврђивањем посланичких мандата (члан 101. став 5. Устава) – укупно у раду 2 предмета, од тога 1 предмет примљен у 2008. години и решена оба предмета у раду; предмета "VIIУ" који се односе на одлучивање о забрани рада верске заједнице, политичке странке, синдикалне организације или удружења грађана (члан 44. став 3, члан 55. став 4. и члан 167. став 3. Устава) – укупно у раду 4 предмета, од тога примљено у 2008. години 2, решено 1 и остала нерешена 3 предмета; предмета "VIIIУ" који се односе на одлучивање по жалби против одлуке о престанку судијске функције, жалби против одлуке Високог савета судства и жалби против одлуке о престанку функције јавног тужиоца (члан 148. став 2, члан 155. и члан 161. став 4. Устава) – укупно у раду 2 предмета, оба примљена у 2008. години, која нису решена; предмета "IXУ" који се односе на одлучивање по жалби на појединачни акт или радњу државног органа или органа јединице локалне самоуправе којима се онемогућава вршење надлежности аутономне покрајине, односно локалне самоуправе (члан 187. став 1. и члан 193. став 1. Устава) – укупно у раду 2 предмета, оба примљена у 2008. години, која нису решена; предмета "XУ" који се односе на друге послове предвиђене Уставом и законом (члан 167. став 2. тачка 6. и став 4. и члан 186. Устава) – није било у раду.

Уставни суд је водио и поступке по захтевима за обезбеђење извршења одлука Уставног суда – и то укупно 9, којих је решено 6 а нерешено 3 предмета, као и по захтевима за преиспитивање одлука Уставног суда – примљен је и решен 1 предмет.

У 77 предмета Суд је кроз информације – пресигнирањем, спајањем, односно раздвајањем предмета и посебним закључцима у појединим предметима, сагласно одредбама Пословника о раду Уставног суда, поступак наставио превођењем предмета у "Р" предмете и "Уж" предмете или је поступак наставио у оквиру другог "У" предмета са којим је извршено спајање поступка.

Структура предмета у раду, односно примљених и решених предмета према **врсти оспорених аката** у 2008. години је следећа: закони – од укупно 231 предмета у раду (56 примљених у 2008. години), решено је 78 предмета; међународни уговори – од укупно 5 предмета (сви примљени у 2008. години), решен је 1; уредбе и други прописи Владе – од укупно 78 предмета у раду (примљених у 2008. години 15), решено је 33; акти председника Републике и других републичких органа – од укупно 83 предмета у раду (примљених у 2008. години 23), решено је 33; статuti и други општи акти органа аутономних покрајина – укупно 6 предмета у раду, који су остали за решавање за наредну годину; статuti органа локалне самоуправе (општина и градова) – од укупно 13 предмета у раду (3 примљена у 2008. години), решена су 4; други општи акти органа локалне самоуправе, или месне самоуправе – од укупно 241 предмета у раду (61 примљених у 2008. години), решено је 116; колективни уговори – од

укупно 18 предмета у раду (6 примљених у 2008. години), решено је 8; акти привредних друштава, јавних служби, комора, фондова и других организација – од укупно 128 предмета у раду (35 примљених у 2008. години), решено је 74; општи акти политичких странака, синдикалних организација, удружења грађана и других субјеката – од укупно 11 предмета у раду (3 примљена у 2008. години), решена су 4 предмета.

По врстама одлука у решеним (окончаним) предметима у 2008. години, донето је: **95 одлука** (од чега 59 одлука у предметима уставносудске контроле и 36 одлука по уставним жалбама), **440 решења** (од чега 114 у предметима уставносудске контроле и 326 решења по уставним жалбама) и **212 закључака**.

Структура **аката Суда донетих** у разматраним предметима је следећа: 50 одлука о утврђивању неуставности и незаконитости оспорених аката и 9 одлука о одбијању предлога за утврђивање неуставности и незаконитости; 47 решења о неприхватању иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости, 44 решења о обустави поступка, 1 решење о одређивању привремене мере, 22 решења о покретању поступка за оцену уставности и законитости, 23 решења о сукобу надлежности, 199 закључака о одбацивању иницијативе, предлога или другог захтева, 11 закључака о окончању поступка, 18 закључака о објављивању одлука и решења Уставног суда, 2 закључка о достављању писма Народној скупштини, у смислу члана 105. Закона о Уставном суду и 7 других закључака.

У 2008. години "Р" предмета је било у раду укупно 576, од чега је у току ове године примљено 464, а из ранијих година пренето 112 предмета. Решено је укупно 448 "Р" предмета, нерешених "Р" предмета је 128 (од чега је нерешених 103 предмета примљених у 2008. години).

У оквиру предмета из уписника "Р", један број захтева спада у предмете у којима се оспоравају појединачни акти судских, управних и других органа и организација, о којима се решава на редовним седницама, а који носе ознаку "IP". Ових предмета било је у раду укупно 102 (31 пренето из ранијих година и 71 примљено у 2008. години), решено је 58 предмета, а остало за решавање 44. Од представки које су упућене председнику и секретару Суда за које се формирају "IP" предмети, а који се односе на захтеве којима се тражи поступање Уставног суда по питањима која нису у његовој надлежности, било је у раду у 2008. години 474 предмета (у 2008. години примљено 393, а пренето из ранијих година 81). Поводом ових захтева, странкама је у протеклој години одговорено писмом у 390 предмета на основу члана 104. Пословника о раду Уставног суда, тако да је у 2009. годину пренето 84 од ових предмета.

У Суду је примљен велики број поднесака упућених непосредно председнику Уставног суда, којима се улажу притужбе, ургенције и други захтеви у смислу одредбе члана 6. Пословника о раду Уставног суда. У 2008. години евидентирано је укупно 107 оваквих поднесака, по којима је поступано на основу непосредног налога председника Суда. Сви поднесци упућени председнику Суда обрађени су, с тим што су врста и садржина поднесака одређивали начин поступања – да ли ће се усмеравати даље секретару Суда на непосредно спровођење, прослеђивати судијама известиоцима или ће се на њих одмах одговорити. Оквирни приказ поступања указује да је највећи број ових предмета упућен у редовну процедуру, уписивањем у одговарајући уписник Суда.

II НОРМАТИВНА ДЕЛАТНОСТ И ПРАВНИ СТАВОВИ УСТАВНОГ СУДА

1. У току 2008. године, Уставни суд је интензивно радио на припреми и доношењу општих аката Суда, у складу са Уставом и Законом о Уставном суду, којима је требало ближе уредити поступак пред Уставним судом, организацију и начин рада Суда и Стручне службе Суда, као и на доношењу других аката Суда којима ће се сви затечени општи акти, ускладити са важећим Уставом и законима.

Први и најважнији акт који је Суд донео, који је био предуслов за рад Суда, био је Пословник о раду Уставног суда, усвојен на седници Суда одржаној 28. фебруара 2008. године. Будући да су овим Пословником ближе уређени организација, начин рада, поступак пред Уставним судом, као и друга питања од значаја за рад Суда, створени су услови да Суд започне одлучивање о предметима из своје уставносудске надлежности.

Након доношења Пословника, Уставни суд је донео још 9 општих аката, и то:

- Одлуку о престанку важења Одлуке о организацији Уставног суда ("Службени гласник РС", бр. 56/02 и 44/06) – која је усвојена на седници Суда од 28. фебруара 2008. године

- Правилник о поступку јавне набавке мале вредности – усвојен на седници Суда од 8. априла 2008. године;

- Одлуку о службеној легитимацији судије Уставног суда ("Службени гласник Републике Србије", број 43/08) – на седници од 8. априла 2008. године;

- Одлуку о образовању Жалбене Комисије Уставног суда – на седници од 8. априла 2008. године;

- Одлуку о одређивању положаја и разврставању радних места и послова у Стручној служби Уставног суда и Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Стручној служби Уставног суда – на седници од 24. априла 2008. године;

- Одлуку о радном времену у Уставном суду ("Службени гласнику Републике Србије", број 55/08) – 22. маја 2008. године;

- Правилник о спровођењу интерног и јавног конкурса за попуњу положаја и извршилачких радних места у Стручној служби Уставног суда – 29. маја 2008. године;

- Одлуку о накнадама за учешће на јавним расправама, консултативним састанцима и другим састанцима које организује Уставни суд – 27. новембра 2008. године;

- Одлуку о пријему странака у Уставном суду ("Службени гласнику Републике Србије", број 112/08) – 27. новембра 2008. године.

2. Доношење Устава и Закона о Уставном суду захтевало је и заузимање одређених начелних правних ставова Уставног суда о питањима од значаја за поступање и одлучивање у вези са остваривањем нових уставних надлежности Уставног суда и поступања Суда у прелазном периоду за усклађивање закона, прописа и других општих правних аката са Уставом. Уставни суд је, на седници од 14. фебруара 2008. године (са исправком на седници од 10. априла 2008.), утврдио Ставове и Закључке о поступању у предметима за оцену уставности закона и оцену уставности и законитости других републичких прописа, док тече рок за њихово усклађивање с Уставом (5 ставова).

Такође, Суд је, полазећи од своје надлежности за одлучивање по уставној жалби као новом правном средству установљеном Уставом, одредаба Закона о Уставном суду и Пословника о раду Уставног суда којима је уређен поступак по уставној жалби, на седници од 30. октобра 2008. године утврдио Ставове Уставног суда у поступку испитивања и одлучивања по уставној жалби, који се тичу процесних питања у поступку претходног испитивања уставне жалбе, а по којима Уставни суд има поступати при решавању конкретних предмета у поступку по уставној жалби.

III РЕШАВАЊЕ ПРЕДМЕТА ИЗ УСТАВНОСУДСКЕ НАДЛЕЖНОСТИ

1. Поступак за оцену уставности и законитости општих аката

1.1. Уводне напомене

У оквиру основне надлежности Уставног суда утврђене одредбама члана 167. став 1. тач. 1. до 5. Устава, рад Суда био је усмерен на решавање предмета у којима је оспоравана: уставност закона и других аката Народне скупштине Републике Србије; сагласност потврђених међународних уговора са Уставом; уставност и законитост уредаба и других аката Владе, министарстава и других републичких органа и организација; уставност и законитост статута и других општих аката органа јединица локалне самоуправе (општина и градова), као и органа месне самоуправе (месних заједница); уставност и законитост других општих аката. Оцена уставности и законитости општих аката по појединим уставноправним питањима које је Суд разматрао, могла би се груписати у неколико области:

а) политички систем (заштита принципа владавине права, принципа поделе власти на законодавну, извршну и судску, независности судске власти и повиновања власти Уставу и закону, границе овлашћења Владе да доноси уредбе и друге прописе за извршавање закона, изборно законодавство, укључујући правила поступка у спровођењу избора народних посланика, поступак локалних избора, поступак избора и разрешења председника Републике и других носилаца јавних функција, и др; б) Уставом гарантована људска и мањинска права и слободе грађана (принципи забране дискриминације, односно једнакости грађана пред Уставом и законом, те једнаке заштите права пред судовима, другим државним органима и имаоцима јавних овлашћења, органима територијалних аутономија и локалних самоуправа, права у вези са лишењем слободе и притвором и посебна права окривљеног, право на правично суђење, право на рехабилитацију и накнаду штете, слобода медија и њиховог оснивања, у складу са законом, право на имовину, право на рад и право на штрајк, заштита права припадника националних мањина, принципи економског уређења и јавних финансија, као и законско уређивање начина остваривања права грађана у областима у којима је то, због природе права, неопходно /услови за стицање и престанак држављанства Републике Србије, начин остваривања права националних мањина у појединим областима и др.); в) заштита уставности и законитости (ступање на снагу закона и других општих аката у складу са Уставом, забрана повратног дејства општих правних аката, питање тзв. "правних празнина", односно неуређених питања у законима и другим општим актима, правно дејство одлуке Уставног суда којом се утврђује неуставност и незаконитост

одредаба одређеног општег акта, овлашћавање страног лица за иницирање поступка за оцену уставности и законитости пред Уставним судом Србије, и сл); г) радни односи (уређивање радних односа државних службеника и запослених код других послодаваца, поступак решавања колективних и индивидуалних радних спорова, уређивање права на штрајк и минимума процеса рада, поступак закључивања и учесници колективних уговора, као и питања која се њима уређују, прописивање начина остваривања појединих права у овој области, а посебно услови и начин решавања стамбених потреба запослених лица код корисника државних средстава и запослених у привредним друштвима, систематизација послова, а нарочито уређивање услова за обављање појединих послова у органима државне управе, као и послова у одређеним привредним друштвима, услови за пријем и поступак пријема у чланство синдиката и др.); д) социјално осигурање и други облици социјалне сигурности (услови и начин остваривања појединих права и обавеза из обавезног социјалног осигурања – пензијског, инвалидског и здравственог осигурања); ђ) финансијски систем (систем наплате пореза и других јавних дажбина, права и обавезе субјеката у порескоправном односу); е) својински односи (законско уређивање поступка приватизације друштвеног капитала, статуса државне, односно јавне својине, као и давања у закуп непокретности у државној својини); ж) привреда (положај правних субјеката са аспекта законских услова и начина обављања привредних делатности, као и овлашћења Владе и других државних органа у ближем прописивању услова и поступка за обављање одређених делатности, слобода предузетништва и обављања привредних делатности, уз равноправно привређивање свим облицима својине и једнак правни положај свих на тржишту, под једнаким условима и без ограничавања слободне конкуренције); з) јавно информисање (услови за оснивање локалних радио-станица и других средстава информисања, границе овлашћења Републичке радиодифузне агенције за уређивање обавеза емитера и поступка извршавања аката ове Агенције); и) адвокатура (овлашћења адвокатских комора да уређују услове за упис у именик адвоката и друге услове у бављењу адвокатуром); ј) положај општина и градова, као јединица локалне самоуправе (делокруг послова привременог органа општине, уређивање комуналних делатности, оснивање привредних друштава од стране јединица локалне самоуправе и поверавање обављања комуналних делатности одређеним субјектима, планирање простора и насеља, поступак израде и доношења урбанистичких планова и других планских аката, постављање монтажних објеката на јавним површинама, питања накнаде за коришћење грађевинског земљишта у државној својини, комуналне таксе и накнаде и други локални јавни приходи, уређивање рада органа општине, односно града, службене употребе језика и писама националних мањина, давања стамбених зграда и станова у закуп и др.); к) месне заједнице (уређивање рада, организације и поступка избора органа месне заједнице, овлашћење за доношење општих аката месне заједнице, распуштање органа и образовање привремених органа месне заједнице, месни самодопринос и др.); л) месни самодопринос (уређивање свих битних елемената акта о увођењу месног самоприноса).

1.2. Статистички показатељи рада на предметима

У 2008. години било је у раду укупно 814 предмета који носе ознаку "ГУ" (607 пренето из ранијих година, 2008. године примљено 207), решено је 349 предмета, док је нерешених 465 предмета.

Према врсти оспорених аката у 2008. години највише је било у раду предмета у којима су оспорени закони и други акти Народне скупштине – укупно 231 у раду, од чега је решено 78, као и општи акти органа локалне и месне самоуправе (градови, општине и месне заједнице) – 241 у раду, од чега је решено 116. Следе предмети у којима је одлучивано о: актима привредних друштава, јавних служби, комора, фондова и других организација – 128 у раду, решено 73; актима председника Републике и других републичких органа – 83 у раду, од чега је решено 32; уредбама и другим прописима Владе – 78 у раду, од чега је решено 33; колективним уговорима – 18 у раду, од чега је решено 8; општим актима политичких странака, синдикалних организација, удружења грађана и других субјеката – 11 у раду, решено 4; међународним уговорима – 5 у раду.

У 12 предмета Уставни суд је Народној скупштини упутио предлоге и иницијативе, ради давања одговора, односно мишљења поводом поднетих захтева за оцену уставности закона и потврђених међународних уговора, а у 65 предмета Суд је одложио коначно одлучивање, ради даљег проучавања спорних питања на припремној седници или прибављања допунских података од значаја за одлучивање.

Од укупног броја предмета "ГУ" у којима је Суд решавао, 76 предмета се односило на оцену уставности закона, а 2 на оцену уставности других аката Народне скупштине (укупно 78), 1 предмет се односио на оцену уставности и законитости аката председника Републике, а 31 на оцену уставности и законитости аката министарстава и других републичких органа и организација, 33 предмета се односило на оцену уставности и законитости уредби и других аката Владе, 4 предмета су се односила на статуте органа локалне и месне самоуправе, 116 – на друге опште акте општина, градова и месних заједница, 8 – на колективне уговоре, 73 – на акте привредних друштава, јавних служби, комора, фондова, задруга и других организација, а 4 предмета се односило на опште акте синдикалних организација, политичких странака и удружења грађана.

Према врсти оспорених аката у предметима у којима су **донете одлуке**, стање је следеће: 1 одлука о утврђивању неуставности одредбе акта који је донела Народна скупштина (Пословник Народне скупштине) и 5 одлука о одбијању предлога за оцењивање уставности закона, 3 одлуке о утврђивању неуставности и незаконитости уредби или другог акта Владе и 1 одлука о одбијању предлога за оцену уставности и законитости уредби и других аката Владе, 5 одлука о утврђивању неуставности и незаконитости другог републичког прописа и 1 одлука о одбијању предлога за утврђивање неуставности акта републичког органа, 27 одлука о утврђивању неуставности и незаконитости прописа и других општих аката општина и градова и 3 одлуке о одбијању предлога за оцену уставности и законитости прописа општина и градова, 15 одлука о утврђивању неуставности и незаконитости општих аката привредних друштава, јавних служби и других организација и 4 одлуке о утврђивању неуставности и незаконитости одлука о самодоприносу.

Уставни суд је поводом поднетих иницијатива **покренуо поступак** у 23 предмета, од којих се 1 предмет односио на закон, 1 предмет на пропис републичког органа, 6 предмета на општинске прописе, 2 на опште акте јавних служби и 13 на одлуке о месном самодоприносу.

У већем броју предмета по захтевима за обуставу извршења појединачних аката или радњи предузетих на основу оспореног општег акта одлучено је одбацивањем захтева, јер је донета коначна одлука или је Суд одбацио

захтев за одлучивање о главној ствари, због непостојања претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

У 3 предмета Суд је одлучивао по захтеву предлагача или иницијатора за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу општег акта чија је уставност и законитост оспорена, тако што је у 1 предмету донео решење о обустави извршења појединачног акта или радње која је предузета на основу одредбе члана 28. тачка 8. Упутства за спровођење Закона о избору народних посланика ("Службени гласник РС", број 28/08) (Решење број IY-42/2008 од 8. априла 2008. године – "Службени гласник РС", број 37/2008), а у 2 предмета је одбио ове захтеве (Решење IY-140/2006 од 22. октобра 2008. године, и Решење број IY- 57/2008 од 18. децембра 2008. године.

У 1 предмету учесници у поступку тражили су да Уставни суд преиспита донету одлуку - закључак, који захтев је Суд одбацио, јер нису постојали разлози за поновно одлучивање. Суд је решио и 5 предмета који се односе на обезбеђење извршења одлука Уставног суда, доношењем закључака о одбацивању захтева, због недостатка процесних претпоставки за одлучивање.

1.3. Оцена уставности и законитости по врсти оспорених аката

Закони и други акти Народне скупштине

Уставни суд је у претходној години разматрао уставност одредаба закона у 86 предмета, а уставност и законитост других аката Народне скупштине у још 2 предмета (укупно 88 предмета) и поступак окончао у 78 предмета. У овим предметима Суд је донео: 1 утврђујућу одлуку; 1 решење о покретању поступка; 5 одлука о одбијању предлога (у једном од ових предмета истовремено је донет и закључак о упућивању писма Народној скупштини, у смислу члана 105. Закона о Уставном суду); 12 решења о неприхватању иницијативе; 58 решења о обустави поступка и закључака о одбацивању иницијатива; 10 закључака о достављању Народној скупштини предлога или иницијатива за оцену уставности одредаба закона, ради давања одговора, односно мишљења поводом поднетих предлога, односно иницијатива.

У 1 предмету Уставни суд је донео одлуку којом је утврдио да одредбе члана 188. Пословника о раду Народне скупштине Републике Србије ("Службени гласник РС", број 56/05) нису у сагласности са Уставом, јер након ступања на снагу Устава не постоји институт опозива председника Републике који је уређен овим одредбама Пословника, већ постоји институт разрешења председника Републике.⁴

У 1 предмету Уставни суд донео је решење о покретању поступка за оцену уставности одредаба члана 43. став 1. и чл. 80. до 82. Закона о избору народних посланика ("Службени гласник РС", бр. 35/00, 69/02, 57/03, 72/03, 18/04, 85/05 и 101/05), које се односе на услове за кандидовање у поступку избора народних посланика и додељивање посланичких мандата.⁵

⁴ Одлука Уставног суда број IY-456/2007 од 3. јула 2008. године ("Службени гласник РС", број 74/2008), која је објављена у публикацији "Билтен" Уставног суда, број 1/2008, као и на Веб-сајту Уставног суда, на страници: "Судска пракса" – "Билтени".

⁵ Решење број IY-42/2008 од 8. априла 2008. године ("Службени гласник РС", број 37/2008), које је објављено у публикацији "Билтен" Уставног суда, број 1/2008, као и на Веб-сајту Уставног суда.

У 5 предмета Суд је одлуком одбио предлоге за утврђивање неуставности одредаба⁶:

- члана 40. ст. 1. до 3. и члана 60. став 5. Закона о порезу на додату вредност ("Службени гласник РС", бр. 84/2004, 86/2004, 61/2005 и 61/2007);

- члана 6. Закона о допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја ("Службени гласник РС", број 54/2007);

- члана 12. Закона о изменама и допунама Закона о Заштитнику грађана ("Службени гласник РС", број 54/2007);

- члана 3. Закона о изменама Закона о Државној ревизорској институцији ("Службени гласник РС", број 54/2007);

- члана 13. став 2. и члана 41а Закона о приватизацији ("Службени гласник РС", бр. 38/01, 18/03, 45/05 и 123/07) (овом одлуком Суд истовремено није прихватио иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 1. став 2, члана 2. тачка 3), чл. 3. и 4, члана 6. став 1, чл. 6, 19, 31. и 34. истог Закона, а одбацио је иницијативе за оцену уставности одредаба члана 3. став 5, члана 52. став 3. и члана 54. Закона).⁷

У предмету број IУ-240/2005, поред донете одлуке о одбијању предлога за утврђивање неуставности одредаба члана 40. ст. 1. до 3. и члана 60. став 5. Закона о порезу на додату вредност ("Службени гласник РС", бр. 84/2004, 86/2004, 61/2005 и 61/2007), Суд је донео и закључак да, на основу одредбе члана 105. Закона о Уставном суду, обавести Народну скупштину о проблемима остваривања уставности и законитости у примени оспорених одредаба Закона.

Уставни суд није прихватио иницијативе за утврђивање неуставности оспорених закона у 12 предмета и то одредаба: чл. 1, 3, 4, 14, 15, 45, 46, 55, 60. и 61. Закона о приватизацији ("Службени гласник РС", број 38/01, 18/03, 45/05 и 123/07); члана 68. став 4. Закона о избору народних посланика ("Службени гласник РС", бр. 35/00, 69/02, 57/03, 72/03, 18/04, 85/05 и 101/05), члана 28. тачка 2) Закона о држављанству Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 90/07), члана 73. Закона о приватизацији ("Службени гласник РС", бр. 38/01, 18/03, 45/05 и 123/07), члана 50. став 2. Закона о државним службеницима ("Службени гласник РС", бр. 79/05, 81/05, 83/05, 64/07 и 67/07), члана 11. став 4. Закона о изменама и допунама Закона о порезима на имовину ("Службени гласник РС", број 61/2007), члана 267. ст. 3. и 4. и члана 268. Закона о Војсци Југославије ("Службени лист СРЈ", бр. 43/94, 28/96, 44/99, 74/99, 3/02 и 37/02 и "Службени лист СЦГ", бр. 7/05 и 44/05), члана 50. став 2. Закона о државним службеницима ("Службени гласник РС", бр. 79/05, 81/05, 83/05, 64/07 и 67/07), Закона о изменама и допунама Закона о приватним предузетницима ("Службени гласник РС", број 35/02), члана 19. став 2. тачка 7) и став 3, члана 40. ст. 5. и 7, члана 41. ст. 1, 2. и 3. и члана 47. став 8. Закона о локалним изборима ("Службени гласник РС", број 129/07), члана 44. став 4. Закона о приватизацији ("Службени гласник РС", бр. 38/01, 18/03, 45/05 и 123/07), дела одредаба члана 18. тачке 14) Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 9/02, 33/04, 135/04 и 62/06) и члана 20. тачке 16) Закона о локалној самоуправи ("Службени

⁶ Приликом навођења конкретних одлука и решења у овом извештају, ишло се по временској хронологији њиховог доношења.

⁷ Одлуке Уставног суда бр. IУ-240/2005 од 25. септембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 108/2008), IУ-71/2007, IУ-72/2007 и IУ-73/2007 од 13. новембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 118/2008) и IУ-166/2005 од 25. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 17/2009).

гласник РС", број 129/2007)⁸. Такође, Суд није прихватио иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности и несагласности са потврђеним међународним уговорима одредбе члана 70. став 1. Закона о приватизацији ("Службени гласник РС", бр. 38/01, 18/03, 45/05 и 123/07)⁹.

Акти председника Републике

Уставни суд је у 1 предмету одбацио иницијативу за оцену уставности и законитости одредбе тачке 2. став 3. Наредбе о посебним мерама које се примењују за време ванредног стања ("Службени гласник РС", број 22/03), коју је донео председник Републике, јер је утврдио да је иницијатива која је поднета 8. августа 2006. године неблаговремена, пошто је оспорена Наредба престала да важи 22. априла 2003. године.

Међународни уговори

У 2008. години Уставни суд је први пут решавао предмете у којима су оспорени међународни уговори и у тим предметима донео 3 закључка којима је одбацио иницијативе, и то:

- Закључак број IУм-95/2008 од 18. децембра 2008. године, којим је одбацио иницијативу за оцену уставности Закона о потврђивању Споразума између Савезне Републике Југославије и Републике Хрватске о социјалном осигурању ("Службени лист СРЈ – Међународни уговори", број 1/01), због неблаговремености;

- Закључак број IУ-80/08 од 17. јула 2008. године, којим је одбацио иницијативу за оцену сагласности дела одредбе члана 135. став 2. Споразума о стабилизацији и придруживању Европској унији са Уставом, због тога што оспорени акт није донет и није ступио на снагу у складу са Уставом;

- Закључак број IУ-160/06 од 10. априла 2008. године, којим је одбацио иницијативу за оцену уставности и законитости Декларације о пријему црногорских држављана с пребивалиштем у Републици Србији у држављанство Републике Србије ("Службени гласник РС", број 56/06), због тога што је оспорени акт политички, а не правни акт и као такав није у надлежности Уставног суда из члана 167. Устава.

У 2 предмета Суд је Народној скупштини доставио на мишљење иницијативе за оцену сагласности с Уставом међународних уговора: Споразума који је потврђен Законом о потврђивању Споразума између Савезне Републике Југославије и Босне и Херцеговине о социјалном осигурању ("Службени лист СЦГ – Међународни уговори", број 7/03) и Споразума који је потврђен Законом о потврђивању Споразума између Владе Руске федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде ("Службени лист СЦГ – Међународни уговори", број 83/08).

⁸ Решења бр. IУ-82/2005 од 17. априла 2008. године, IУ-70/2007 од 3. јула 2008. године ("Службени гласник РС", број 74/2008), IУ-83/2005 од 17. јула 2008. године, IУ-48/2008 од 17. јула 2008. године објављена у "Билтен"-у број 1/2008 и на Интернет страници Уставног суда; решења бр. IУз-68/2008 од 18. септембра 2008. године, IУ-50/2007 од 22. октобра 2008. године, IУ-48/2007 од 27. новембра 2008. године, IУ-101/2005 од 4. децембра 2008. године, IУ-97/2008 од 18. децембра 2008. године, IУ-232/2005 од 25. децембра 2008. године и IУ-78/2008 од 25. децембра 2008. године.

⁹ Решење број IУ-35/2007 од 3. јула 2008. године, објављено у "Билтен"-у број 1/2008 и на Интернет страници Уставног суда.

Уредбе и други акти Владе

У 33 предмета Уставни суд је одлучивао о уставности и законитости уредби и других аката Владе, поводом којих је донео: 6 мериторних одлука и то – 4 одлуке и 2 решења о неприхватању иницијатива; 27 решења или закључака (о обустави поступка или одбацивању иницијатива).

Уставни суд је донео 3 одлуке којима је утврдио неуставност и незаконитост одредаба уредби Владе, и то:

- одредбе члана 6. и члана 12. став 1. тач. 3) до 5) Уредбе о ближим условима, начину и поступку за издавање дозволе за приређивање посебних игара на срећу у играчницама ("Службени гласник РС", бр. 77/05 и 69/06), јер је оценио да услови за приређивање посебних игара на срећу утврђени овим одредбама нису у сагласности са уставним одредбама којима се прописује слобода предузетништва, једнак правни положај свих привредних субјеката на тржишту и забрана ограничавања слободне конкуренције, па је Влада оваквим уређивањем прекорачила овлашћења из закона и повредила Устав;

- одредбе члана 15. Уредбе о начелима за унутрашње уређење Министарства унутрашњих послова ("Службени гласник РС", бр. 8/2006);

- одредбе члана 12. став 2. Уредбе о престанку права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника ("Службени лист СРЈ", бр. 36/94 и 42/02).¹⁰

Суд је донео једну одлуку којом је одбио предлоге и није прихватио иницијативе за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 2. тач. 1. и 13. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама ("Службени гласник РС", бр. 44/01, 15/02, 30/02, 32/02, 69/02, 78/02, 61/03, 131/03, 130/03, 67/04, 120/04, 5/05 и 26/05).¹¹ У 2 предмета Суд није прихватио иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Уредбе о привременом ограничењу извоза одређених врста робе ("Службени гласник РС", бр. 73/07, 97/07, 126/07 и 23/08) и Уредбе о престанку важења одређених уредби у области борачко-инвалидске заштите ("Службени гласник РС", број 35/2006)¹². У предмету у коме је одлучио о неприхватању иницијатива у односу на Уредбу о престанку важења одређених уредби у области борачко-инвалидске заштите, Суд је закључио и да Народној скупштини упути писмо у вези проблема остваривања права грађана у односној области.

У једном предмету Суд је одлучивао о предлогу за оцену уставности и законитости Одлуке о распуштању Скупштине општине Нови Пазар и образловању Привременог органа општине Нови Пазар ("Службени гласник РС", број 29/06), у коме је донео решење о обустави поступка, из разлога што је оспорена Одлука била темпоралног карактера, а престали су да важе и Устав и закон у односу на које је тражена оцена. У још 26 предмета донета су процесна решења, односно закључци о одбацивању иницијатива које су се односиле на акте Владе, због ненадлежности за одлучивање и непостојања других процесних услова за вођење поступка и одлучивање.

¹⁰ Одлуке бр: IY-350/2005 од 18. септембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 104/08), IY-122/2006 од 4. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 14/09) и IY-179/2006 од 25. децембра 2008. године.

¹¹ Одлука број IY-138/2004 од 25. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 12/2009).

¹² Решења бр. IY-84/2007 од 13. новембра 2008. године и IY-101/2006 од 27. новембра 2008. године.

Прописи и други акти министарстава
и других републичких органа и организација

Уставни суд је одлучивао о прописима, односно актима других републичких органа и организација у 31 предмету, у којима је донео 6 одлука, 6 решења о неприхватању иницијатива и 19 закључака или процесних решења. У једном предмету, у коме је одлучивао о уставности закона (Закона о избору народних посланика), Суд је истовремено одлучивао и уставности и законитости акта републичке организације, па је донео решење о одређивању мере обуставе извршења појединачних аката или радњи предузетих на основу тог акта.

Суд је донео 5 одлука о утврђивању незаконитости аката републичких органа или организација, и то: Одлуку број IY-306/2005 од 24. априла 2008. године ("Службени гласник РС", број 61/2008), којом је утврдио да одредба члана 76. тачка 94. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, број 110-00-489/2005-05 од 23. јуна 2005. године, у делу који је предвиђао положен правосудни испит као услов за обављање послова инспектора рада у Одељењу инспекције рада у Пожаревцу, у време важења није била у сагласности с Уставом и законом; Одлуку број IY-108/2007 од 12. јуна 2008. године ("Службени гласник РС", број 74/2008), којом је утврдио да Обавезујуће упутство Савета Републичке радиодифузне агенције број 880/07 од 24. септембра 2007. године ("Службени гласник РС", број 90/07), у време важења у целини није било у сагласности са Уставом и законом, јер је оценио да је Савет Републичке радиодифузне агенције доношењем оспореног Обавезујућег упутства прекорачио своја законска овлашћења; Одлуку број IY-274/2006 од 10. јула 2008. године ("Службени гласник РС", број 74/2008), којом је утврдио да одредбе члана 10. тач. 5. и 6, у деловима у којима су утврђена звања и услови за обављање послова шефа судске писарнице и сарадника у Одељењу судског регистра, Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Трговинском суду у Новом Саду, I Су. бр. 1/06-18 од 7. августа 2006. године, нису у сагласности са Законом о државним службеницима; Одлуку број IY-369/2005 од 16. октобра 2008. године, којом је утврдио да члан 4. Правилника о мерилима за вредновање резултата рада и квалитета обављеног посла у поступку решавања стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица у Министарству за капиталне инвестиције, број 110-00-26/2005-08 од 30. маја 2005. године, није у сагласности са Уставом; Одлуку број IY-255/2006 од 22. октобра 2008. године ("Службени гласник РС", број 112/2009), којом је утврдио да Правилник о поступку принудног извршења одлука Савета Републичке радиодифузне агенције ("Службени гласник РС", бр. 91/06, 52/07 и 92/08), није у сагласности с Уставом и законом, јер је оценио да доносилац оспореног Правилника није имао овлашћење да уређује поступак принудног извршења одлука Савета Републичке радиодифузне агенције.

Одлуком број IY-433/2005 од 25. септембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 112/2009), Суд је одбио предлог за утврђивање неуставности и незаконитости Правилника о начину вођења обавезних евиденција о оствареном промету по аутомату ("Службени гласник РС", број 129/04), јер је утврдио да оспорени Правилник није несагласан с Уставом.

У 6 предмета Суд је донео решења о неприхватању иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба: члана 15. став 2. Правила о раду бирачких одбора за координирано спровођење свих избора расписаних за 11. мај 2008. године ("Службени гласник РС", број 30/2008),

чл. 3. и 4. Правилника о мерилима за вредновање резултата рада и квалитета обављеног посла у поступку решавања стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица у Министарству привреде број 110-00-72/2005-08 од 26. јула 2005. године, члана 45б Правилника о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања ("Службени гласник РС", бр. 44/99, 37/2002, 62/2003, 1/2004, 43/2004, 44/2005 и 109/2005), чл. 6. и 7. Тарифног система за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса ("Службени гласник РС", број 1/2007), Правилника о унутрашњој организацији Народне банке Србије Г.бр. 674 од 8. марта 2005. године и Правилника о изменама и допунама овог Правилника Г.бр. 4675 од 24. августа 2005. године, као и поступка доношења и одредаба члана 2. тач. 4) и 5), члана 5, члана 7. став 3, члана 34. став 1. и члана 36а став 2. Правилника о условима, критеријумима и мерилима за закључивање уговора са даваоцима здравствених услуга и за утврђивање накнаде за њихов рад за 2007. годину ("Службени гласник РС", бр. 115/06, 12/07, 65/07, 104/07 и 120/07).¹³

Поред ових предмета, у још једном предмету, у коме је донео Решење о покретању поступка за оцену уставности одредаба Закона о избору народних посланика, Суд је одлучио о привременој мери, тако што је обуставио извршење појединачног акта или радње која је предузета на основу одредбе члана 28. тачка 8. Упутства за спровођење Закона о избору народних посланика ("Службени гласник РС", број 28/08). Како је оспорена одредба Упутства била основ за утврђивање и проглашење изборних листа за избор народних посланика на изборима расписаним за 11. мај 2008. године, Суд је оценио да су испуњени услови, прописани одредбом члана 56. став 1. Закона о Уставном суду, за обуставу извршења појединачног акта или радње која је предузета на основу наведене одредбе Упутства (Решење број IУ-42/2008 од 8. априла 2008. године ("Службени гласник РС", број 37/2008)).

У једном предмету Суд је донео решење о покретању поступка за оцену уставности и законитости одредбе члана 11. став 1. Правилника о мерилима за утврђивање цене услуга у основној школи ("Службени гласник РС", број 42/93), који је донео министар просвете.¹⁴

Статути јединица локалне самоуправе, као и месне самоуправе

У 2008. години Суд је у 4 предмета одлучивао о уставности статута јединица локалне и месне самоуправе, у којима је донео: 1 решење о неприхватању иницијативе, 1 решење о обустави поступка и 2 закључка.

У 1 предмету Суд је донео решење о неприхватању иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 40. став 2. тачка 21. Статута општине Зрењанин ("Службени лист општине Зрењанин", број 5 од 4. јуна 2002. године), којом је утврђена надлежност председника општине да даје сагласност на цене комуналних производа и комуналних услуга које плаћају непосредни корисници (Решење IУ-209/2006 од 17. јула 2008. године). Такође, у једном предмету Суд је обуставио поступак за оцену уставности и законитости члана 3. Статута Месне заједнице Остојићево,

¹³ Решења бр. IУп-54/2008 од 24. априла 2008. године, IУ-34/2006 од 17. јуна 2008. године, IУ-6/2007 од 27. новембра 2008. године, IУл-57/2008 од 4. децембра 2008. године, IУ-352/2005 од 18. децембра 2008. године и IУ-88/2007 од 25. децембра 2008. године.

¹⁴ Решење број IУ-8/2007 од 18. децембра 2008. године.

број 01-113/2003 од 8. септембра 2003. године, јер је у току поступка оспорена одредба Статута усаглашена с Уставом и законом (Решење IY-390/2003 од 26. јуна 2008. године).

Други општи акти јединица локалне самоуправе,
као и месне самоуправе

О уставности и законитости аката јединица локалне самоуправе Уставни суд је одлучивао у укупно 116 предмета од чега се 25 предмета односи на самодопринос, а 91 на остале акте општина, градова или месних заједница. У овим предметима Суд је донео највећи број утврђујућих одлука из области нормативне контроле – 27; затим 3 одлуке о одбијању предлога, 15 решења о неприхватању иницијатива, 1 закључак о застајању с поступком оцене уставности и законитости и давању могућности доносиоцу оспореног акта да у остављеном року оспорени акт усагласи с Уставом и законом и 71 закључака о одбацивању иницијатива. Такође, Суд је у овој области у 2008. години донео 19 решења о покретању поступка за оцену уставности и законитости.

Предмети у којима су донете мериторне одлуке могу се условно разврстати у следеће области:

а) Образовање и рад органа јединица локалне самоуправе

Суд је донео следеће мериторне одлуке: Одлуку број IY-201/2006 од 15. маја 2008. године ("Службени гласник РС", број 65/2008), којом је утврђено да одредба члана 9. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о градским управама ("Службени лист града Крагујевца", број 3/2006) није у сагласности са Уставом, Одлуку број IY-200/2006 од 29. маја 2008. године ("Службени гласник РС", број 64/2008), којом је утврђено да одредба члана 36. Одлуке о градском већу ("Службени лист града Крагујевца, број 6/06) није у сагласности с Уставом, као и Одлуку број IY-57/2005 од 10. јула 2008. године ("Службени гласник РС", број 73/2008), којом је утврђено да одредба тачке 4. Одлуке Скупштине општине Шид ("Службени лист општина Срема", број 1/2005) у време важења, није била у сагласности с Уставом, а због несагласности оспорених одредаба тих општинских прописа којима је утврђено њихово ступање на снагу даном доношења са чланом 196. став 1. Устава; Одлуку број IY-60/2006 од 3. јула 2008. године ("Службени гласник РС", број 74/2008), којом је утврђено да одредба члана 121. став 2. Пословника Скупштине општине Неготин ("Службени лист општине Неготин", број 16/04), није у сагласности са Уставом, јер према члану 197. Устава, општи акти ниже правне снаге од закона не могу имати повратно дејство; Одлуку број IY-72/2008 од 4. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 12/2008) ("Билтен", број 1/2008), којом је одбијен предлог за утврђивање незаконитости одредбе члана 2. Пословника о раду привременог органа општине Бела Паланка ("Службени лист града Ниша", број 25/08).

б) Локални избори

У односу на ове акте донета је једна Одлука број IVY-184/2006 од 17. јула 2008. године ("Службени гласник РС", број 73/2008), којом је утврђено да Одлука о начину провере аутентичности потписа и других података бирача који подржавају изборну листу кандидата за одборнике, односно предлог кандидата за председника општине или предлог за опозив председника општине ("Службени лист општине Бела Црква", број 5/05), није у сагласности са Уставом и законом.

Када су у питању процесне одлуке које уређују ова питања, поред других процесних решења и закључака, донето је и једно Решење број IY-207/06 од 3. јула 2008. године, којим је обустављен поступак за оцену уставности и законитости чл. 4. и 6. Упутства о прикупљању потписа бирача и попуњавању обрасца за потпис бирача, број 013-238/2006 од 03.07.2006. године ("Службени гласник Пчињског округа", број 15/2006), које је донела Изборна комисија општине Владичин Хан).

в) Комуналне делатности

Одлуке којима је Суд одлучио о уставности и законитости ових аката су 2 одлуке о утврђењу и 5 решења о неприхватању иницијатива. Одлуке су следеће:

- Одлука број IY-394/2003 од 17. јула 2008. године ("Службени гласник РС", број 94/2008), којом је утврђено да одредбе члана 4. став 1. и члана 9. став 2. Одлуке о сахрањивању и гробљима ("Службени лист општине Зрењанин", бр. 7/93, 8/93, 10/93 и 2/94), у време важења нису биле у сагласности са Уставом и законом, јер оспорена Одлука није усклађена са Законом о комуналним делатностима до истека законског рока (истим Решењем Суд је покренуо и поступак за оцену уставности и законитости одредбе члана 3. став 1. важеће Одлуке о уређивању и одржавању гробља и сахрањивању ("Службени лист општине Зрењанин", број 14/05);

- Одлука број IY-376/2005 од 30. октобра 2008. године ("Службени гласник РС", број 114/2008), којом је утврђено да Одлука о одређивању места на којима се не могу обављати одређене делатности ("Службени лист општина Зајечар", број 5/05) није у сагласности са Уставом.

Суд је донео 5 решења: Решење број IY-204/2006 од 16. октобра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 34. став 1. Одлуке о комуналним делатностима ("Службени гласник РС", бр. 14/98, 3/99, 9/01, 18/01, 5/02, 12/02 и 4/05), коју је донела Скупштина општине Књажевац; Решење број IY-191/2005 од 11. децембра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 1. алинеја 4. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о снабдевању топлотном енергијом ("Службени лист општине Краљево", број 24/2003); Решење број IY-213/2006 од 18. децембра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 5. став 4. Одлуке о општем уређењу, чистоћи и комуналној хигијени на територији општине Бајина Башта ("Службени лист општине Бајина Башта", бр. 3/02, 5/02, 4/03 и 45/06); Решење број IY-14/2008 од 18. децембра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 34. Одлуке о грејању ("Службени лист општине Чачак", бр. 4/02, 11/04 и 47/07); Решење број IY-365/2005 од 25. децембра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 11-б. Одлуке о условима и начину произвођење и испоруке топлоте и топле воде ("Службени лист општине Панчево, Ковин и Опово", бр. 16/91, 9/92, 14/92, 1/93, 7/93, 9/93, 17/93, 20/93 и "Службени лист општине Панчево", бр. 1/94, 4/94, 8/94, 1/95, 10/97, 10/98, 7(99), 4/02, 9/04, 24/05 и 3/06).

У овој области Суд је донео и два решења о покретању поступка за оцену уставности и законитости: Одлуке о изменама и допунама Одлуке о ближим критеријумима, мерилима, висини, начину и роковима плаћања накнаде

за коришћење грађевинског земљишта на подручју општине Мајданпек ("Службени гласник општине", број 12/07), коју је донела Скупштина општине Мајданпек, а због спорних питања овлашћења доносиоца оспорене Одлуке за измену општинске одлуке о одређивању накнаде за коришћење грађевинског земљишта (Решење број IY-104/2008 од 13. новембра 2008. године); одредаба члана 7. став 3, члана 19, члана 21. став 2. и члана 22. Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта ("Службени лист општина", број 7/2006), коју је донела Скупштина општине Зајечар, због спорних питања преношења овлашћења за утврђивање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта са општине на друге органе локалне самоуправе (Решење број IY-92/2008 од 11. децембра 2008. године).

г) Грађевинско земљиште, постављање монтажних објеката на јавним површинама

У овој области Суд је донео две одлуке и два решења о неприхватању иницијатива, и то су:

- Одлука број IY-329/2005 од 8. априла 2008. године ("Службени гласник РС", број 52/2008), којом је утврђено да одредба члана 12. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о грађевинском земљишту ("Службени лист општина Срема", број 4/05), коју је донела Скупштина општине Шид, није у сагласности са Уставом, јер је утврђивала ступање на снагу оспореног акта даном доношења и Одлука број IY-267/2006 од 18. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 17/2009), којом је утврђено да одредбе члана 18. став 1. и члана 20. став 1. Одлуке о постављању мањих монтажних објеката на јавним површинама на територији општине Неготин ("Службени лист општине Неготин", бр. 4/06 и 19/06), није у сагласности са Уставом и законом, јер су овлашћења инспекцијске службе општине у вршењу инспекцијског надзора у оспореној Одлуци прописана на начин несагласан закону;

- Решење број IY-112/2008 од 13. новембра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредаба члана 1, члана 2. алинеја 2. и члана 3. Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта ("Службени лист општине Смедерево", број 12/05), коју је донела Скупштина општине Смедерево и Решење број IY-202/2006 од 13. новембра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 4. Одлуке о критеријумима и мерилима за уговарање висине накнаде за уређење земљишта ("Службени лист општина Алибунар", број 13/2003).

д) Планирање и изградња простора и насеља

Суд је у односу на ове акте донео 2 одлуке о утврђењу и 3 решења о неприхватању иницијатива.

Одлуке су следеће: Одлука број IY-59/2008 од 17. јула 2008. године ("Службени гласник РС", број 73/08, "Билтен" број 1/2008), којим је утврђено да Правилник о изменама и допунама правила грађења у деловима блокова обухваћених планским актима, који је донела Скупштина општине Јагодина ("Општински службени гласник", број 3/07), није у сагласности са Уставом и законом, јер правила грађења морају бити саставни део урбанистичких планова који се доносе на начин и по поступку прописаном законом;

- Одлука број IY-137/2006 од 20. новембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 4/09), којом је утврђено да Одлука о изради Плана детаљне

регулације за две бензинске станице са мотелом на Коридору аутопута Е-70 (комплекси "Добановци – север" и "Добановци – југ"), општина Земун, Београд ("Службени лист града Београда", број 30/05) и План детаљне регулације за две бензинске станице са мотелом на Коридору аутопута Е-70 (комплекси "Добановци – север" и "Добановци – југ"), општина Земун, Београд ("Службени лист града Београда", број 18/06) нису у сагласности са Уставом и законом, јер Одлука о изради Плана детаљне регулације није донета на законит начин, што истовремено чини неуставним и незаконитим и План детаљне регулације.

Решења су следећа: Решење број IY-148/2006 од 26. јуна 2008. године ("Билтен" број 1/2008), којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости Одлуке о привременим правилима грађења за насеље Бечеј ("Службени лист општине Бечеј", број 5/2003); Решење број IY-112/2007 од 16. октобра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за оцену уставности и законитости Плана детаљне регулације туристичко-рекреативног комплекса мотела "Рубин 1" на аутопуту Е-75, деоница Београд - Ниш ("Службени лист општине Ћићевац" број 5/05) и Плана о изменама и допунама Плана детаљне регулације туристичко-рекреативног комплекса мотела "Рубин 1" на аутопуту Е-75, деоница Београд – Ниш ("Службени лист општине Ћићевац" број 2/06); Решење број IY-113/2007 од 4. децембра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Одлуке о доношењу просторног плана општине Темерин ("Службени лист општине Темерин", број 5/2008).

ђ) Пословни простор

Када су питању прописи јединица локалне самоуправе којима се уређује пословни простор, Суд је о њима одлучио мериторно двема одлукама о утврђењу, и то су: Одлука број IY-205/2006 од 4. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 4/09), којом је утврђено да одредбе члана 17. тачка 1. и члана 20. Одлуке о пословном простору града Ниша ("Службени лист града Ниша", бр. 32/06 и 49/06), нису у сагласности са Уставом и законом, с обзиром на то да непосредна погодба није предвиђена као један од начина располагања непокретностима у државној својини, како је било прописано оспореном одредбом ове Одлуке; Одлука број IY-15/2007 од 18. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 12/09), којом је утврђено да одредба члана 14. став 1. Правилника о давању у закуп пословног простора на коме је носилац права коришћења град Београд ("Службени лист града Београда", бр. 5/2005 и 28/2005), није у сагласности са Уставом и законом, јер не постоји законско овлашћење за прописивање случајева у којима се пословни простор даје у закуп непосредном погодбом, без јавног надметања или на основу прикупљених понуда.

е) Локални јавни приходи

У односу на акте о увођењу локалних јавних прихода Суд је донео 2 одлуке и 1 решење о неприхватању иницијативе, а то су:

- Одлука број IY-29/2007 од 25. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 16/2009), којом је утврђено да поједине одредбе тарифног броја 4. Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама ("Службени гласник Пчињског округа", бр. 6/05, 13/05 и 6/06) и Тарифног броја 1. Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама ("Службени гласник Пчињског округа", број 27/06), у време важења нису биле у сагласности са законом;

- Одлука број IУл-173/2008 од 25. децембра 2008. године, којом је утврђено да поједине одредбе тарифног броја 4. и Напомене уз Тарифни број 1. Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама ("Службени гласник Пчињског округа", број 4/08) нису сагласне са законом, јер је у обе одлуке прекорачено законско овашћење скупштине општине да уређује критеријуме за утврђивање комуналне таксе за истицање фирме¹⁵;

- Решење број IУ-36/2005 од 25. децембра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачка 9. Одлуке о локалним комуналним таксама Скупштине општине Смедеревска Паланка ("Међуопштински службени лист", бр. 24/04, 17/05, 2/06 и 20/06).

Суд је донео и два решења којима је покренуо поступак за оцену: уставности одредбе члана 14. Одлуке о локалним комуналним таксама ("Службени гласник општине Лапово", број 7/08), због питања повратног дејства Одлуке (Решење IУ-139/2006 од 27. новембра 2008. године); уставности и законитости одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачка 2. Одлуке о локалним комуналним таксама Скупштине општине Смедеревска Паланка ("Међуопштински службени лист", бр. 24/04, 17/05, 2/06 и 20/06), због спорних питања круга лица која могу бити ослобођења од плаћања локалне комуналне таксе.

ж) Општински путеви, јавни превоз и јавна паркиралишта

Суд је донео 3 одлуке о утврђењу неуставности и незаконитости, 1 одлуку о одбијању предлога и 3 решења о неприхватању иницијатива.

Одлуке су следеће: Одлука број IУ-229/2001 од 10. јула 2008. године ("Службени гласник РС", број 74/2008), којом је утврђено да Одлука о допуни Одлуке о јавном превозу ("Службени лист општине Прибој", број 3/01), у време важења није била у сагласности са Уставом и законом, јер су прописани ближи услови за обављање ауто-такси превоза на начин којим се ограничава могућност обављања ове делатности под једнаким условима за све превознике; Одлука број IУ-262/2005 од 22. октобра 2008. године ("Службени гласник РС", број 112/2008), којом је утврђено да одредбе члана 3. став 1. тач. 11. и 12. Одлуке о ауто-такси превозу путника ("Службени лист општине Краљево", број 8/05), у време важења нису биле у сагласности с Уставом и законом, јер прописивање пребивалишта, односно седишта на територији општине, односно града, као услова за обављање ауто-такси делатности, није у сагласности са Уставом и законом, Одлука број IУо-74/2008 од 18. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 12/09), којом је утврђено да Правилник о организацији и уређењу стационарног саобраћаја на територији општине Нови Пазар ("Службени лист општине Нови Пазар" број 2/07) није у сагласности са Уставом и законом, јер привредно друштво законом није овлашћено да својим актом уређује питања управљања, одржавања и коришћења јавних паркиралишта и јавних гаража, као и начин обављања послова у области паркирања, уклањања и чувања возила, пошто су то питања из искључиве надлежности општине; Одлука број IУ-450/2004 од 4. децембра 2008. године, којом је одбијен предлог за утврђивање незаконитости одредаба чл. 4. и 7. Одлуке о јавном превозу у друмском саобраћају на територији општине Бачка Паланка ("Службени лист општине Бачка Паланка", бр. 4/96 и 9/04), којом је

¹⁵ Одлука је објављена у "Службеном гласнику РС", број 17/2009.

прописано да ће делатност јавног превоза вршити превозници којима општина повери обављање те делатности.

Решења су следећа: Решење број IY-18/2006 од 10. јула 2008. године ("Билтен", број 1/2008), којом није прихваћена иницијатива за оцену законитости одредаба члана 4. став 2. и члана 5. тачка 5. Одлуке о ауто-такси превозу у општини Јагодина ("Општински службени гласник", број 7/05), јер закон не искључује могућност обављања ауто-такси делатности од стране лица запослених код предузетника који обавља ту делатност као регистровану; Решење број IY-31/2007 од 9. октобра 2008. године, којом није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 10. став 2, члана 19. и члана 33. став 3. Одлуке о путевима ("Службени лист општине Чачак", бр. 2/96, 5/03 и 11/04), јер је скупштина општине, сагласно својим уставним и законским овлашћењима, уредила ширину заштитног појаса поред општинских и некатегорисаних путева у коме се не могу подизати ограде и висину износа новчаних казни за прекршаје; Решење број IYл-101/2008 од 27. новембра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 14. став 2. и члана 20. Одлуке о јавним паркиралиштима ("Службени лист града Новог Сада", бр. 7/04 и 5/06), јер је овим одредбама уређено плаћање накнаде за коришћење паркинг простора на територији града сагласно уставним и законским овлашћењима јединице локалне самоуправе.

Такође, Суд је донео и решење о покретању поступка за оцену уставности и законитости више одредаба чл. 2. до 9. Одлуке о моделу решења организације и конструкције финансирања обављања делатности стационарног саобраћаја – јавних паркиралишта у Новом Пазару ("Службени лист општина Нови Пазар", број 15/06), јер се поставља питање да ли општина може да уређује оснивање привредног друштва у области комуналне делатности (Решење број IYо-212/2008 од 18. децембра 2008. године).

з) Месне заједнице

У односу на акте којима се уређује оснивање и статус месних заједница Суд је донео 2 одлуке о утврђењу, и то:

- Одлуку број IY-159/2005 од 25. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 9/09), којом је утврђено да одредбе чл. 22. до 34, члана 36. и члана 50. у делу који гласи: "ступа на снагу даном доношења" Одлуке о образовању месних управа ("Службени лист општина Срема", бр. 4/05 и 10/05), коју је донела Скупштина општине Шид, нису у сагласности са Уставом;

- Одлуку број IY-92/2006 од 25. децембра 2008. године, којом је утврђено да одредба члана 1. Одлуке о месним заједницама, коју је донела Скупштина општине Мајданпек, број 06-8/2 од 15. марта 2006. године, није у сагласности са законом, пошто општина није законом овлашћена да својим актом уређује поступак избора и разрешења, рад и организацију органа месне самоуправе.

и) Месни самодопринос

У овој материји, решено је 15 предмета, у којима је донето 5 утврђујућих одлука, док су остале одлуке по врсти – процесни закључци о одбацивању иницијатива, због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

Утврђујуће одлуке донете су у односу на: одредбе члана 7. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Врдник ("Службени гласник општина Срема", број 24/2006), јер не уређују сагласно закону, па самим тим ни Уставу, питања која се односе на наплату средстава самодоприноса, ослобађање од плаћања и намену средстава самодоприноса¹⁶; Одлуку о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице "Радин До" ("Општински службени гласник", број 5/95), јер на незаконит начин уређује питања обвезника и наплате средстава самодоприноса и не уређује одређена питања која представљају обавезне законске елементе одлуке о увођењу самодоприноса¹⁷; одредбу члана 5. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о поступку и начину изјашњавања грађана месних заједница општине Шид о увођењу самодоприноса ("Службени лист општина Срема", број 11/05), која на неуставан начин уређује ступање на снагу ове одлуке¹⁸; одредбе члана 4. Одлуке о увођењу самодоприноса на територији месне заједнице Бусур ("Општински службени гласник", број 12/2005), услед незаконитости које се односе на висину и основицу самодоприноса¹⁹; одредбе Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Свилајнац ("Општински службени гласник", број 12/2005), због незаконитости које се односе на овлашћење за доношење одлуке о самодоприносу, основицу и висину самодоприноса, намену и вишак средстава од самодоприноса, као и начин његове наплате од стране одређених општинских органа.²⁰

Суд је донео и Закључак број IУ-216/2006 од 11. септембра 2008. године, о застајању са поступком оцене уставности и законитости одредаба Одлуке о увођењу самоприноса за подручје Месне заједнице Јасеново, од 27. марта 2006. године, уз упозорење да ће се поступак наставити ако уочена неуставност и незаконитост не буде отклоњена у року од 60 дана од дана пријема Закључка Суда.

Суд је донео чак 14 решења којима је покренуо поступак за оцену уставности и законитости аката, односно одлука о увођењу самодоприноса на подручјима месних заједница у саставу различитих општина, и то како одредаба које су биле оспорене у предметима, тако и других одредаба ових аката у односу на које је Суд проширио поступак, због тога што је утврдио постојање бројних спорних питања сагласности са Уставом и законима већег броја одредаба које се односе на повратно дејство њихових одредаба, уређивање обвезника и основице самодоприноса, начина и рокова наплате самодоприноса, намене средстава од самодоприноса, враћања вишка остварених средстава од самодоприноса, надлежности за обављање послова у вези наплате самодоприноса, као и уређивање других обавезних законских елемената самодоприноса.²¹

¹⁶ Одлука број IУ-14/2007 од 11. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 9/2009).

¹⁷ Одлука број IУ-406/2005 од 18. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 17/2009).

¹⁸ Одлука број IУ-260/2005 од 25. децембра 2008. године.

¹⁹ Одлука број IУ-124/2006 од 25. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 17/2009).

²⁰ Одлука број IУ-396/2005 од 25. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 17/2009).

²¹ Решења бр. број IУ-216/2006 од 12. јуна 2008, број IУ-38/2006 од 17. јула 2008, број IУ-414/2005 од 9. октобра 2008, број IУ-140/2006 од 22. октобра 2008, број IУ-265/2006 од 22. октобра 2008, број IУ-94/2007 од 22. октобра 2008, број IУ-263/2006 од 4. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 9/2009), број IУ-276/2005 од 18. децембра 2008, број IУ-12/2006 од 18. децембра 2008, број IУ-66/2006 од 18. децембра 2008, број IУ-57/2007 од 18. децембра 2008, број IУ-67/2007 од 25. децембра 2008. године.

j) Остале области

У три предмета Суд је оцењивао уставност и законитост општинских аката којима се уређују питања радних односа запослених у општинским управама и донео 2 одлуке и 1 решење о неприхватању иницијативе.

Одлуком број IY-207/2005 од 13. новембра 2008. године утврђено је да одредбе Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у општинској управи Општине Земун, број 06-95/05 од 10. фебруара 2005. године, које су уређивале услове за обављање послова комуналног инспектора и ступање на снагу овог акта, у време важења нису биле у сагласности са Уставом; Одлуком број IY-68/2007 од 4. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 9/09) утврђено је да поједине одредбе Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Општинској управи Општине Дољевац од 13. априла 2007. године и Правилника о измени и допуни Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Општинској управи Општине Дољевац од 25. октобра 2007. године, нису, односно да у време важења нису биле у сагласности са законом, у погледу услова за обављање послова у општинској управи.

Решењем број IY-71/2006 од 30. октобра 2008. године није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости члана 3. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и задатака у Општинској управи Зајечар, IV број 021-1 од 16. фебруара 2006. године.

Колективни уговори

У 2008. години Суд је решио 8 предмета, у којима је донео 4 решења о неприхватању иницијатива и 4 процесна решења или закључка.

Суд није прихватио иницијативе за покретање поступка за оцену: законитости поступка доношења Појединачног колективног уговора Акционарског друштва "Тоза Марковић", Кикинда, од 11. априла 2005. године, јер је нашао да нису повређене одредбе закона које се односе на учешће репрезентативног синдиката у поступку доношења оспореног колективног уговора (Решење број IY-217/2006 од 29. маја 2008. године); уставности и законитости одредбе члана 4. Колективног уговора Предузећа за телекомуникације "Телеком Србија" а.д. ("Службени лист Телеком Србије", број 4/06), јер је оценио да нису несагласне са законом, па ни са Уставом одредбе овог Колективног уговора које уређују права запослених на учешће у добити предузећа (Решење број IY-100/2007 од 17. јула 2008. године); законитости члана 218. Појединачног колективног уговора Друштвеног предузећа "Машинотекст" Лесковац, број 134 од 9. марта 2003. године, пошто је утврдио да прописивање оспореном одредбом могућности исплате материјалне накнаде запосленима за време штрајка није несагласно са законом (Решење број IY-99/2007 од 20. новембра 2008. године); неуставности и незаконитости одредаба члана 138. алинеја 13. и члана 172. Појединачног колективног уговора Фабрике железничких возила "Желвоз" д.о.о. Смедерево, од 14. маја 2004. године, јер је нашао да одредбе овог колективног уговора које прописују теже повреде радне дужности и распоређивање синдикалних функционера на послове и радне задатке не излазе из оквира уставних и законских оквира за уређивање ових питања (Решење број IY-313/2004 од 4. децембра 2008. године).

Акти привредних друштава, јавних служби, комора, фондова, задруга
и других организација

У 2008. години Суд је одлучивао у 73 предмета о општим и другим актима привредних друштава, јавних служби, адвокатских комора, фондова, задруга и других организација, међу којима су доминирала питања из радних односа, стамбене области, статутарна питања у предузећима, питања улоге синдиката у доношењу општих правних аката, посебно аката о праву на штрајк и утврђивању минимума процеса рада, као и питања ступања на снагу општих правних аката и правног дејства одлука Уставног суда, а када су у питању акти комора – била су претежна питања овлашћења за прописивање услова за бављење, односно ограничења бављења адвокатуром.

У ова 73 предмета донето је: 15 одлука о утврђивању неуставности и незаконитости, 6 решења о неприхватању иницијатива и 53 решења о обустави поступка или одбацивању иницијативе. Када су у питању акти у овој области, донета су и 2 решења о покретању поступка за оцену уставности и законитости.

а) Привредна друштва

У 14 предмета у којима су разматрани статuti и други општи акти привредних друштава, Уставни суд је донео 10 одлука о утврђењу и 4 решења о неприхватању иницијативе, док је у осталим предметима где су оспоравани ови акти донео процесна решења о обустави поступка или закључке о одбацивању иницијатива, због недостатка Уставом или Законом о Уставном суду утврђених претпоставки за вођење поступка.

У статусној материји донете су следеће одлуке:

- Одлука број IY-248/2005 од 10. јула 2008. године ("Службени гласник РС", број 74/2008) ("Битен", број 1/2008), којом је утврђено да Одлука о изменама и допунама Одлуке о пословној тајни А.Д. „Jaffa" Фабрика бисквита Црвенка, број 825 од 23. марта 2005. године, у време важења није била у сагласности с Уставом и законом (незаконито и неуставно уређивање питања пословне тајне предузећа);

- Одлука број IY-105/2006 од 17. јула 2008. године ("Службени гласник РС", број 73/2008) ("Битен", број 1/2008), којом је утврђено да одредба члана 21. став 5. Статута Јавног комуналног предузећа "Полет" Ваљево број 420 од 10. јула 1999. године и број 1551 од 25. маја 2001. године, није у сагласности са Уставом и законом (неуставно и незаконито уређивање висине накнаде за рад чланова управног одбора јавног предузећа);

- Одлука број IY-44/2007 од 25. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 17/2009), којом је утврђено да нису у сагласности с Уставом и законом одредбе члана 33. тачка 9) Ставута Јавног предузећа за комуналне услуге "Комуналац" Кањижа од 8. јуна 1998. године (неуставно и незаконито уређивање органа овлашћеног за именовање и разрешење директора јавног предузећа чији је оснивач скупштина општине).

У области радних односа донете су следеће одлуке:

Одлука број IY-358/2005 од 15. априла 2008. године ("Службени гласник РС", број 61/2008) ("Билтен", број 1/2008), којом је утврђено да одредба члана 1. став 3. Правилника о изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места у Друштвеном предузећу Рибарско газдинство

"Београд", Београд, од 14. априла 2004. године, није у сагласности с Уставом (неуставно ступање на снагу општег правног акта); Одлука број IУ-294/2004 од 26. јуна 2008. године ("Службени гласник РС", број 74/2008) ("Билтен", број 1/2008), којом је утврђено да одредба тачке 2. Одлуке Управног одбора Јавног комуналног предузећа "Пошет" Ваљево, број 683 од 27. маја 2004. године, у делу који гласи: "Одобравају се Одлука о организационим променама од 06.02.2002. године и Правилник о организацији и систематизацији радних места од 06.02.2002. године", нису у сагласности са Уставом и законом (неуставно одобравање аката који су престали да важе на основу одлуке Уставног суда којом је утврђена њихова неуставност); Одлука број IУ-38/2008 од 25. септембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 104/2008), којом је утврђено да Одлука о минимуму процеса рада за време штрајка, број 1629 од 7. марта 2008. године, коју је донео директор предузећа АТП "Војводина" А.Д. из Новог Сада, није у сагласности са Уставом и законом (поступак доношења овог општег акта);

- Одлука број IУ-77/2007 од 27. новембра 2008. године, којом се утврђује да члан 3. Правилника о изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места Индустије грађевинског материјала "Опека" а. д. Смедеревска Паланка број 16, од 21. јула 2003. године, није у сагласности с Уставом (ступање на снагу акта даном објављивања);

- Одлука број IУо-44/2008 од 18. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 9/2009), којим је утврђено да одредба члана 38. Правилника о раду Хипол а.д. Оџаци, од 21. јануара 2008. године, није у сагласности са Уставом (неуставно повратно дејство општег акта);

- Решење број IУ-275/2006 од 4. децембра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 17. тачка 8. Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Дирекцији за железнице број I-118/06 од 9. јуна 2006. године, у делу описа послова "радног места за шинске и вођене системе" ;

- Решење број IУо-25/2008 од 18. децембра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости Правилника о раду Јавног предузећа "Завод за изградњу града" у Новом Саду, од 28. децембра 2007. године.

У области стамбених односа донете су следеће одлуке:

- Одлука број IУ-125/2006 од 17. јула 2008. године ("Службени гласник РС", број 73/2008) ("Билтен", број 1/2008), којом је утврђено да одредба члана 81. у делу који гласи: "даном објављивања на огласној табли предузећа" Правилника о решавању стамбених потреба запослених ПДС "Обућа – Златар" Нова Варош, број 2039 од 7. децембра 1998. године, није у сагласности с Уставом (неуставно ступање на снагу општег акта наредног дана од дана доношења, а да нису утврђени нарочито оправдани разлози за такво ступање на снагу у поступку доношења акта); Одлука број IУ-218/2006 од 17. јула 2008. године ("Службени гласник РС", број 74/2008) ("Билтен", број 1/2008), којом се утврђује да одредба члана 4. Правилника о изменама и допунама Правилника о решавању стамбених потреба запослених "Термоелектро" а.д. Београд, од 24. децембра 2004. године, није у сагласности са Уставом и законом (неуставно, односно незаконито уређивање услова, односно критеријума за решавање стамбених потреба запослених);

- Решење број IУ-141/2007 од 18. децембра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба чл. 14. и 15, члана 26. ст 2. и 4 и члана 28. став 2.

Правилника о решавању стамбених потреба запослених у ДП "Косовопроект-Геотехника" из Београда, број 143 од 15. априла 2004. године; Решење број IY-254/2006 од 18. децембра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредаба чл. 7, 13. и 14. Правилника о решавању стамбених потреба корисника војних пензија ("Службени војни лист", број 1/97).

б) Јавне службе

Одлучујући о актима јавних служби, Суд је донео 3 одлуке о утврђењу и 2 решења о неприхватању иницијатива.

Одлуке су следеће: Одлука број IY-345/2004 од 10. јула 2008. године ("Службени гласник РС", број 74/2008) ("Билтен", број 1/2008), којом се утврђује да одредба члана 4. Правилника о систематизацији радних места гимназије „Јован Јовановић Змај“ из Новог Сада, број 01-453 од 27. јула 2004. године и број 01-518 од 31. августа 2004. године, у делу којим се прописују врсте стручне спреме за радно место наставника за наставу грађанског васпитања, није у сагласности са Уставом и законом; Одлука број IY-94/2008 од 25. септембра 2008. године, којом се утврђује да одредбе чл. 14. и 31. Правилника о решавању стамбених потреба радника запослених у Економској школи "Ваљево" (са изменама, допунама и пречишћен текст), од 7. септембра 2007. године, нису у сагласности са Уставом и законом, јер је оспорена одредба члана 14. Правилника којом је прописано ступање са снагу овог акта даном објављивања, а без утврђивања нарочито оправданих разлога за такво раније ступање на снагу, несагласна са Уставом, а одредба члана 31. Правилника несагласна са Уредбом о решавању стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника средстава у државној својини ("Службени гласник РС", бр. 41/02, 76/02, 125/03, 88/04, 10/07 и 107/07), донетом на основу закона, па самим тим и са Уставом и законом, јер не вреднује резултат рада и квалитет обављеног посла, као један од основа за утврђивање реда првенства у решавању стамбених потреба запослених на начин прописан Уредбом; Одлука број IY-34/2005 од 25. децембра 2008. године ("Службени гласник РС", број 17/09), којом је утврђено да одредба члана 40. Пословника Савета Правног факултета Универзитета у Београду, 01 број 581/1 од 26. марта 2005. године, није у сагласности са Уставом јер утврђује ступање на снагу Пословника наредног дана од дана објављивања, а нису утврђени нарочито оправдани разлози за такво ступање на снагу акта у поступку његовог доношења.

Решења су следећа: Решење о неприхватању иницијативе број IY-138/2007 од 22. октобра 2008. године, којим се не прихвата иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 2. Одлуке о решавању стамбених потреба запослених у Школи за основно и средње образовање са домом "Свети Сава" Умка, број 1810/07 од 22. октобра 2007. године и Решење број IY-254/2005 од 18. децембра 2008. године, којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости тачке 1. А ал. 1,2,3,и 4. Одлуке Школског одбора ОШ "Ратко Митровић" Чачак, бр. 197 од 14. августа 2003. године, јер је тим одредбама школа вреднован значај радног места као један од критеријума за решавање стамбених потреба запослених у установама сагласно одредбама стамбене Уредбе Владе и закона, па и сагласно Уставу.

Такође, Суд је у 2008. години донео и 2 решења о покретању поступка за оцену законитости, и то: Правилника о начину обрачуна и исплате зарада запослених у стоматолошкој здравственој заштити Дома здравља Лесковац, број 1897 од 30. новембра 2007. године и Правилника о начину

обрачуна и исплате зарада запослених у стоматолошкој здравственој заштити Дома здравља Ниш, број 44-07 од 23. априла 2007. године, а у вези са отварањем питања да ли су одредбе ових аката, којима се уређују зараде запослених у здравственим установама у стоматолошкој заштити, сагласне са законом.²²

в) Адвокатске коморе

Када су у питању акти адвокатских комора, Суд је донео две утврђујуће одлуке, и то:

- Одлуку IY-287/2006 од 17. априла 2008. године ("Службени гласник РС", број 64/2008) ("Билтен" број 1/2008), којом је утврдио да Одлука број 180/2006 од 17. јуна 2006. године, коју је донела Скупштина Адвокатске коморе Крагујевца, у време важења није била у сагласности са законом, као и да Одлука број 397/2006 од 16. децембра 2006. године, коју је донела Скупштина Адвокатске коморе Крагујевца, није у сагласности са законом, јер је утврдио да се питање одбијања пружања правне помоћи од стране адвоката уређује искључиво законом, тако да Адвокатска комора Крагујевца није била овлашћена да наведеним одлукама прописује забрану поступања по службеној дужности адвоката који су уписани у именик те коморе, а што обе одлуке чини несагласним са законом;

- Одлуку IY-106/2007 од 25. децембра 2008. године, којом је утврдио да одредбе члана 79. ст. 3. и 4. Статута Адвокатске коморе Крагујевца од 11. марта 2000. године и 18. маја 2005. године нису у сагласности са Уставом и законом, јер адвокатска комора нема овлашћење у закону да прописује услове за упис у именик адвоката.

Акти синдикалних организација,
удружења грађана и других субјеката

Уставни суд је у 4 предмета одлучивао о захтевима који су се односили на оцену уставности и законитости аката синдикалних организација, удружења грађана и струковних удружења. У једном предмету Суд је донео Решење број IY-271/2006 од 25. децембра 2008. године, којим није прихватио иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 10. став 5, члана 26. ст. 4, 7, 8, 10, 11, и 16 и члана 38. став 2. Правила о начину организовања деловања Синдиката запослених у комунално-стамбеној делатности Јавног комуналног предузећа "Водовод и канализација" Нови Сад, од 5. децембра 2005. године, јер ове одредбе оспорених Правила уређују поступак кандидовања и пријема у чланство синдиката сагласно Уставу и закону.

У остала 3 предмета Суд је донео закључке о одбацивању захтева за оцену њихове уставности и законитости, јер се или није радило о општим правним актима или нису били испуњени други услови за вођење поступка и одлучивање о тим актима, у смислу одредаба Закона и Пословника о раду Уставног суда.

2. Поступак решавања сукоба надлежности

Уставни суд је, од 26 ових предмета који су били у раду у току 2008. године, решио 25 предмета, од којих је 23 предмета окончао решавањем

²² Решења бр. IY-16/2008 и IY-62/2008 од 25. децембра 2008. године.

(позитивног или негативног) сукоба надлежности, а 2 предмета је окончао закључцима о одбацивању захтева, због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање (у једном предмету није ни било сукоба надлежности, а у другом се радило о сукобу надлежности између судова, за чије решавање Уставни суд није надлежан).

У 16 предмета Уставни суд је одлучивао о сукобу надлежности насталом између судова опште надлежности и Пореске управе који се односио на принудно извршење новчаног потраживања јавног водопривредног предузећа, по извршним решењима истог јавног предузећа, за шта је донетим решењима утврдио надлежност судова.

У 2 предмета Уставни суд је одлучујући о сукобу надлежности између општинске управе и суда по захтеву за враћање задружне имовине, утврдио надлежност суда.

У 3 предмета Уставни суд је решавао настали сукоб надлежности између градске, односно општинске изборне комисије и Републичке изборне комисије за одлучивање о приговорима бирача поднетим градској, односно општинској изборној комисији, у поступку спровођења избора за одборнике Скупштине града Зајечара одржане 11. маја 2008. године, одборнике Скупштине града Ниша одржане 12. маја 2008. године, као и одборнике Скупштине општине општине Владичин Хан одржане 11. маја 2008. године, па је донетим решењима за одлучивање о овим приговорима утврдио надлежност одговарајуће градске, односно општинске изборне комисије.

У 2 предмета, решавајући о насталом сукобу надлежности између Трговинског суда у Београду и Народне банке Србије у поступку извршења решења Народне банке Србије о ликвидацији и одузимању дозволе за рад Кредитно-експортне банке а.д. Београд, као и "Астра банци" а. д. Београд, и одређивању привремене мере обезбеђења, Уставни суд је донео решења којима је утврдио да Трговински суд у Београду није надлежан за одлагање спровођења извршења решења гувернера Народне банке Србије, односно за одређивање привремене мере обезбеђења налагањем обавеза Народној банци Србије према банкама у поступку ликвидације, до доношења одлуке Врховног суда по тужбама за поништај тих решења, уз истовремено поништавање решења ненадлежног суда донета у ликвидационом поступку.

Пет од наведених решења су, на основу закључака Суда, објављена у "Службеном гласнику Републике Србије".²³

3. Поступак одлучивања о изборним споровима

У 2008. години било је у раду 7 предмета који су се односили на изборни спор и сви су решени доношењем закључака о одбацивању захтева, због ненадлежности Уставног суда за одлучивање – јер се није радило о изборним споровима за које је надлежан Уставни суд, сагласно одредби члана 167. став 2 тачка 5. Устава, или због недостака процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

---

²³ Решења бр. ПУ-164/2006, ПУ-185/2006, ПУ-186/2006, ПУ-188/2006, ПУ-199/2006 од 1. априла 2008. године објављена су у "Службеном гласнику РС", број 52/2008.

4. Поступак одлучивања по жалби на одлуку донету у вези са потврђивањем мандата народних посланика

У 2008. години било је у раду 2 предмета у којима су поднете жалбе на одлуке у вези са потврђивањем посланичких мандата, која су оба решена доношењем закључака о одбацивању жалби, односно захтева, због неблаговремености или због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

5. Поступак забране верске заједнице, политичке странке, синдикалне организације или удружења грађана

У протеклој години било је у раду укупно 4 предмета у којима су поднети захтеви за забрану рада политичких странака или удружења грађана. Решен је 1 предмет који се односио на "захтев за брисање из Регистра удружења грађана, друштвених организација и политичких организација" Удружења соколара Југославије "Nobilis Ars" са седиштем у Сенти, и то одбацивањем захтева, јер није био поднет од стране овлашћеног предлагача и по својој садржини није представљао захтев за забрану рада удружења грађана.

6. Поступак по жалби судија, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца на одлуку о престанку функције

У протеклој години у Суду је било 2 предмета која су се односила на ове жалбе, од којих је 1 примљен у току 2008. године, а који су још у раду.

7. Поступак одлучивања по жалби на појединачни акт или радњу државног органа или јединице локалне самоуправе којим се онемогућава вршење надлежности аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе

У 2008. години у Суду су примљена 2 предмета која се односе на жалбе органа локалне самоуправе против аката и радњи државног органа, односно органа локалне самоуправе којима се тврди да се онемогућава вршење надлежности локалне самоуправе, који су још увек у току.

8. Поступак по уставној жалби

У току 2008. године у Суду је било укупно 1927 предмета по уставним жалбама (360 пренетих из ранијих година и 1567 примљених у овој години). Решено је 363 предмета, и то одлукама – 36 предмета и решењима – 327 предмета.

Када су питању мериторне одлуке по уставним жалбама, Уставни суд је донео: 8 одлука о усвајању уставних жалби, уз истовремено одлучивање о начину отклањања штетних последица насталих повредом Уставом гарантованих права подносиоца уставне жалбе и 28 одлука о одбијању уставних жалби.

Одлуке којима су усвојене уставне жалбе су:

- Одлука Уж број 134/2007 од 10. јула 2008. године, којом је усвојена уставна жалба Бранка Томковића изјављена против Одлуке о престанку судијске дужности ("Службени гласник РС", број 68/2007), коју је донела Народна скупштина Републике Србије на седници одржаној 23. јула 2007. године, а којом је утврђено да је оспореним актом повређено право подносиоца уставне жалбе на сталност судијске функције гарантовано чланом 146. став 1. Устава Републике Србије у вези члана 148. став 1. Устава, као и право на рад гарантовано чланом 60. став 1. Устава, и одређено је објављивање Одлуке у "Службеном гласнику Републике Србије (Одлука је објављена у "Службеном гласнику Републике Србије", број 74/2008);

- Одлука Уж број 372-2008 од 16. октобра 2008. године, којом је усвојена уставна жалба Александра Ђорђевића, утврђено да су у поступку који је пред Првим општинским судом у Београду вођен под бројем К.бр.1116/04 повређена права подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року и судску заштиту људских и мањинских права и слобода која су гарантована одредбама члана 32. став 1. и члана 22. став 1. Устава, те утврђено право подносиоца уставне жалбе на накнаду штете, коју може остварити на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду (Одлука је, по посебном закључку Суда, објављена у "Службеном гласнику РС", број 112/2008);

- Одлука Уж број 536/2008 од 11. децембра 2008. године, којом је усвојена уставна жалба Љубисава Луковића и утврђено да је у поступку који се пред Трећим општинским судом у Београду води под бројем П.198/08 повређено право подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року, зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава, те утврђено право подносиоца уставне жалбе на накнаду штете, коју може остварити на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду и наложено надлежним судовима да предузму све неопходне мере, како би се парнични поступак по тужби подносиоца уставне жалбе окончао у најкраћем могућем року (Одлука је, по закључку Суда, објављена у "Службеном гласнику РС", број 3/2009);

- Одлука Уж број 179/2008 од 18. децембра 2008. године, којом је усвојена уставна жалба Владимира Миловановића изјављена против решења председника општине Горњи Милановац, број 1-67-1560/07 од 27. децембра 2007. године и утврђено да је повређено право подносиоца уставне жалбе на правно средство гарантовано одредбом члана 36. став 2. Устава, те поништено оспорено решење (по закључку Суда, ова Одлука је објављена у "Службеном гласнику РС", број 17/2009);

- Одлука Уж број 209/2008 од 18. децембра 2008. године, којом је усвојена уставна жалба Милана Филиповића изјављена против решења председника општине Горњи Милановац, број 1-67-1561/07 од 27. децембра 2007. године и утврђено да је повређено право подносиоца уставне жалбе на правно средство утврђено одредбом члана 36. став 2. Устава, те поништено оспорено решење (по закључку Суда, ова Одлука је објављена у "Службеном гласнику РС", број 17/2009);

- Одлука Уж број 261/2007 од 25. децембра 2008. године, којом је усвојена уставна жалба Кристијана Венцла и утврђена повреда права подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава у поступку који је вођен у кривичном предмету Општинског суда у Суботици К-567/04, те утврђено право подносиоца на накнаду штете коју може остварити на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду, док је у преосталом делу

уставна жалба је одбијена (по закључку Суда, ова Одлука се, по утврђивању коначног текста, објављује у "Службеном гласнику Републике Србије");

- Одлука Уж број 193/2008 од 25. децембра 2008. године, којом је усвојена уставна жалба Мирослава Илића и утврђена повреда права подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава у парничном поступку П-748/2004 који је вођен пред Општинским судом у Новом Саду, те утврђено право подносиоца на накнаду штете коју може остварити на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду (по закључку Суда, Одлука је објављена у "Службеном гласнику Републике Србије", број 17/2009);

- Одлука Уж број 687/2008 од 25. децембра 2008. године, којом је усвојена уставна жалба Ивице Димовића и утврђена повреда права подносиоца уставне жалбе гарантованог одредбом члана 27. став 3. Устава у поступку по жалби на решење Округног суда у Новом Саду Кв-541/08 од 30. маја 2008. године, док је у преосталом делу уставна жалба одбијена као неоснована.

У 28 других предмета у којима је донео одлуке о одбијању уставних жалби, Суд је утврдио да те уставне жалбе нису основане, јер није дошло до повреде Уставом гарантованих права подносилаца уставних жалби.

Структура донетих решења по уставним жалбама је следећа: 326 решења о одбацивању уставних жалби и 1 решење о обустави поступка. У овим предметима, Суд је одбацивао уставне жалбе на основу одредаба члана 36. Закона о Уставном суду, због: недозвољености уставне жалбе (оспорени акти донети пре проглашења Устава од 8. новембра 2006. године којим је то правно средство установљено, оспорени акти нису подобни да доведу до повреде Уставом гарантованих права подносиоца уставне жалбе, јер се њима не одлучује ни о каквим правима и обавезама подносиоца, преурађене уставне жалбе због тога што није исцрпљена правна заштита у поступку у коме је донет оспорени акт или извршене оспорене радње, оспорени акт не може се побијати уставном жалбом јер није донет од стране државних органа или носилаца јавних овлашћења против којих се може поднети уставна жалба, недостатак активне легитимације подносиоца уставне жалбе, јер је оспореним актима одлучивано о правима других лица и сл.); неблаговремености уставне жалбе (уставна жалба није поднета у Законом прописаном року); ненадлежности Уставног суда (уставним жалбом не тражи се заштита Уставом гарантованог права, већ се тражи преиспитивање донетих одлука судова и других државних органа или се жали на њихове одлуке због повреде закона и погрешно утврђеног чињеничног стања и захтева се поступање Уставног суда као инстанционог суда); неуредности или непотпуности уставне жалбе (уставна жалба не садржи све податке и доказе прописане чланом 85. Закона о Уставном суду, а подносилац у остављеном року није отколнио те недостатке). У појединим од ових предмета Суд је одбацивао, као процесно недозвољене, истовремено са уставном жалбом поднете захтеве за повраћај у пређашње стање због пропуштања рока за подношење уставне жалбе, или је о овим захтевима одлучивао тако што није дозвољавао повраћај у пређашње стање, због тога што је оценио да нису постојали оправдани разлози за пропуштање рока за изјављивање уставне жалбе. У једном предмету Суд је обуставио поступак по уставној жалби, због повлачења уставне жалбе, сагласно одредби члана 88. тачка 1. Закона о Уставном суду.

Због потребе заузимања правних ставова у поступању по уставним жалбама, Уставни суд је у току 2008. године усвојио Ставове у поступку испитивања и одлучивања по уставној жалби, а који обухватају: 1. Ставове који се односе на спорна питања у поступку претходног испитивања уставне жалбе, и то

– питања права и слобода зајемчених Уставом или заштићених права чијом се повредом или ускраћивањем стиче могућност изјављивања уставне жалбе, предмета уставне жалбе, односно појединачних аката или радњи државних органа или организација које врше јавна овлашћења против којих се може изјавити уставна жалба, исцрпљености правних средстава у управном, прекршајном и судском поступку, односно када се сматра да нису предвиђена друга правна средства у смислу Устава и Закона о Уставном суду, активне легитимације за изјављивање уставне жалбе, рока за изјављивање уставне жалбе, благовремености и уредности уставне жалбе изјављене након проглашења Устава, а пре ступања на снагу Закона о Уставном суду, обавезне садржине уставне жалбе и достављања уставне жалбе трећем (заинтересованом) лицу; 2. Ставовe који се односе на мериторно одлучивање по уставној жалби, и то на – садржину изреке одлуке Уставног суда којом се уставна жалба усваја (члан 89. Закона о Уставном суду) и структуру образложења одлуке којом се усваја уставна жалба, као и оцену уставности општег акта у поступку одлучивања по уставној жалби.

IV ОДНОС УСТАВНОГ СУДА И НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Уставни суд се, на основу одредаба чл. 33. и 107. Закона и члана 82. став 1. тач. 9. и 10. Пословника, обраћао Народној скупштини са захтевом за достављање одговора по поднетим предлозима, односно мишљења по захтевима за оцену уставности закона у 10 предмета, а у 2 предмета за давање мишљења поводом иницијатива за оцену уставности два потврђена међународна уговора. У случају када је тражени одговор изостао, Уставни суд је након истека рока, настављао поступак и доносио одлуку, у смислу члана 16. став 3. Закона о Уставном суду.

Уставни суд је поводом иницијатива, решењем покренуо поступак за оцену уставности одредаба члана 43. став 1. и чл. 80. до 82. Закона о избору народних посланика ("Службени гласник РС", бр. 35/00, 69/02, 57/03, 72/03, 18/04, 85/05 и 101/05), које је објављено у "Службеном гласнику РС", број 37/2008 и достављено Народној скупштини на одговор.

У протеклој години, Народна скупштина доставила је одговоре, односно мишљења на тражење Уставног суда у 6 предмета, који се односе на оцену уставности више закона (IУ-257/2005, IУ-47/2005, IУ-48/2007), једног закона који је усвојен али још није проглашен (IIУ-192/2008), једног потврђеног међународног уговора (IУм-159/2008), као и у једном предмету по уставној жалби против одлуке Народне скупштине (Уж-134/2007).

Одлучујући у предмету број IУ-240/2005 о уставности одредаба члана 40. ст. 1. до 3. и члана 60. став 5. Закона о порезу на додату вредност („Службени гласник РС“, бр. 84/2004, 86/2004, 61/2005 и 61/2007), Уставни суд је уочио да могу настати одређени проблеми у примени наведених одредаба овог закона, па је закључио да, на основу члана 105. Закона о Уставном суду, о томе обавести Народну скупштину ради предузимања одговарајућих мера (Закључак број од 25. септембра 2008. године).

Такође, поводом више иницијатива за оцену уставности и законитости Уредбе о престанку важења одређених уредби у области борачко-инвалидске заштите ("Службени гласник РС", број 35/2006), Суд је закључио да, на основу наведене одредбе члана 105. Закона о Уставном суду, Народној

скупштини упуту писмо са обавештењем о проблемима у остваривању права у области борачко-инвалидске заштите који могу настати након престанка важења уредби које су уређивале ова питања, те потреби да се наведена област системски и комплетно уреди законом (Закључак број IY-121/2006 од 27. новембра 2008. године).

Председник Народне скупштине проф. др Славица Ђукић Дејановић је, на позив председника Уставног суда др Босе Ненадић, посетила Уставни суд 26. новембра 2008. године, када је са председником и судијама Уставног суда разговарала о питањима од значаја за рад и међусобни однос две институције.

V ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА

Уставом је утврђено да су одлуке Уставног суда коначне, општеобавезујуће и извршне (члан 166. став 2. Устава), а чланом 104. Закона о Уставном суду прописано је да су државни органи, организације којима су поверена јавна овлашћења, политичке странке, синдикалне организације, удружења грађана или верске заједнице дужни да, у оквиру својих права и дужности, извршавају одлуке и решења Уставног суда, као и да ће у случају потребе, извршење одлуке и решења Уставног суда обезбедити Влада, на начин који је утврђен посебним решењем Уставног суда.

У протеклој години било је 9 предмета са захтевима за извршење, односно обезбеђење извршења одлука Уставног суда, са великим бројем подносилаца захтева (у једном чак 261 подносилац), од чега је решено 5 предмета. У свим решеним предметима донети су закључци о одбацивању захтева, због недостатка процесних претпоставки за одлучивање.

Тако је Закључком број IY-120/2004 од 19. маја 2008. године, Суд одбацио захтев за обезбеђење извршења Одлуке Уставног суда број IY-120/2004 од 16. марта 2008. године (којом је утврђено да одредбе члана 15. Правилника о унутрашњој организацији Акционарског друштва "Сигма", Суботица, од 23. марта 2003. године и члана 13. Правилника о систематизацији радних места овог акционарског друштва од 22. маја 2003. године нису у сагласности с Уставом), из разлога што је Одлука Суда извршена самим њеним објављивањем у "Службеном гласнику РС", број 38/2006, а појединачни акти којима је одлучивано о правима подносиоца захтева донети су после ступања на снагу оспорених правилника, па стога није био испуњен услов прописан чланом 61. Закона о Уставном суду за измену коначног појединачног акта којим је одлучено о правима подносиоца захтева. Закључком број IY-46/2005 од 17. јула 2008. године Суд је одбацио захтев за обезбеђење извршења Одлуке Уставног суда број IY-46/2005 од 6. априла 2006. године (којом је утврђено је да одредбе члана 11. Правилника о систематизацији радних места Акционарског друштва за угоститељство, услуге, туризам, производњу и промет "Златар" из Нове Вароши од 15. априла 2003. године и члана 6. Одлуке о изменама и допунама тог Правилника од 1. јуна 2004. године, нису у сагласности с Уставом), из разлога што није био испуњен услов прописан чланом 61. Закона за измену коначног или правоснажног појединачног акта којим је одлучено о праву подносилаца захтева, будући да појединачни акти којима је одлучивано о правима подносилаца захтева нису донети на основу аката који су били обухваћени утврђујућом одлуком Суда. И Закључком број IY-53/2004 од 13. новембра 2008. године Суд је одбацио захтев за извршење Одлуке Уставног суда IY-53/2004 ("Службени гласник РС", број 90/05) (којом је утврђена неуставност и

незаконитост појединих одредаба Одлуке о ауто-такси превозу ("Службени лист града Београда", бр. 12/02, 53/03 и 14/04) и Плана потреба за ауто-такси превозом у граду Београду у 2005. години ("Службени лист града Београда", број 38/04)), уз стављање ван снаге раније донетог Закључка којим су Влади били уступљени захтеви за извршење наведене Одлуке Суда, јер су штетне последице у међувремену отклоњене издавањем дозвола за обављање такси делатности подносиоцима захтева.

VI ЈАВНОСТ РАДА УСТАВНОГ СУДА

Јавност рада Уставног суда, сагласно Уставу и закону, обезбеђивана је: објављивањем одлука у "Службеном гласнику Републике Србије" и другим службеним гласилима, као и на Интернет презентацији Уставног суда; присуством представника штампе и телевизије седницама Уставног суда; издавањем "Билтена" Уставног суда; обавештавањем јавности о раду Суда путем публикувања уставносудске праксе и ставова у стручним часописима; давањем саопштења и изјава средствима информисања; конференцијама за штампу и састанцима са представницима штампе, радија и телевизије.

Редовна сарадња са извештачима доприносила је благовременом и бољем презентирању рада Суда, посебно о уставноправним питањима која су, по својој природи, од ширег друштвеног интереса. Дневни лист "Политика" и новинске агенције "Танјуг" и "Бета" су редовно извештавали о раду Уставног суда, док су поједини дневни листови, новинске агенције и електронски медији то чинили често ("Фонет", "Новости", "Блиц", Радио-телевизија Србије, Б 92), док су преостали пратили рад Суда повремено. Извештавање медија је доприносило унапређењу објективног информисања о значају институције Уставног суда у заштити уставности и законитости и заштити људских слобода и права.

Уставни суд је у децембру месецу 2008. године закључио Уговор о пословној сарадњи са "Службеним гласником Републике Србије" и у реализацији тог уговора објављене су две публикације: "Збирка прописа о Уставном суду" и публикација поводом четрдесетпетогодишњице рада Уставног суда "Уставни суд Србије 1963-2008", с тим што је договорено и штампање Билтен-а Уставног суда.

Медији су редовно обавештавани о времену одржавања и дневном реду редовних седница Суда, слањем дневног реда електронском поштом на адресе свих акредитованих редакција, слањем вести редакцијама и непосредним контактима са акредитованим представницима медија. Такође, сачињавани су недељни и двонедељни изводи из штампе у вези са радом Уставног суда и са инфомацијама о појавама које могу бити од значаја за рад Суда.

У 2008. години настављено је одржавање званичне Интернет презентације Уставног суда, на адреси: "www.ustavni.sud.sr.gov.yu". На Веб-сајту Суда постављени су основни подаци о Уставном суду (положају, надлежности, саставу, организацији и поступку пред Уставним судом), прописи о Уставном суду и подаци о раду Суда (актуелне вести о најновијим активностима Суда, саопштења о свим одржаним редовним седницама у 2008. години и разматраним предметима, о уставносудској пракси, донетим одлукама и правним ставовима Суда), библиотеци и публикацијама, сарадњи са уставним судовима других држава, односно другим државним органима који врше функцију уставних судова, као и подаци за остваривање одговарајућих електронских контаката.

На Веб-сајту Суда – страници под називом: "Судска пракса", допуњен је постојећи материјал уставносудске праксе у електронском облику, постављањем публикације "Билтен" Уставног суда број 1/2008, који је истовремено објављен и у облику писане публикације. Такође, припремљена је посебна одредница у оквиру странице "Судска пракса" на Веб-сајту, на коју се постављају одлуке и решења Уставног суда донети по уставним жалбама, чиме је омогућено да ови судски акти постану доступни не само учесницима у тим поступцима, већ и најширој јавности.

У току 2008. године интензивно се радило на изради новог Информатора о основним подацима о раду Уставног суда²⁴.

Председница Уставног суда др Боса Ненадић одржала је конференцију за штампу 17. јула 2008. године, на коју су били позвани сви акредитовани новинари, телевизијске куће и новинске агенције. На овој конференцији јавност је упозната са питањима од значаја за рад Уставног суда у току прве половине 2008. године, везаним за конституисање Уставног суда на основу Устава, подацима о затеченом стању у тренутку конституисања Суда, резултатима рада, нерешеним и решеним предметима до одржавања конференције и великом приливу нових предмета, као и о предстојећим активностима и планираним пословима Суда у току 2008. године.

Дана 18. децембра 2008. године организована је и ванредна конференција за штампу поводом иницијативе за оцену уставности Споразума о сарадњи у области нафтне и гасне привреде између Републике Србије и Руске федерације, а новогодишњи интервју председника Уставног суда за агенцију "Тањуг" обављен је 2. јануара 2009. године.

У 2008. години, Уставни суд је примио 22 захтева за приступ информацијама од јавног значаја на које је одговорено у року. Од ових захтева 17 се односило на информације о предметима који се воде пред Уставним судом, у 3 захтева тражена је достава копија докумената, а 2 захтева поднета су ради увида у списе предмета. Суд је Поверенику за информације од јавног значаја редовно припремао и достављао одговоре поводом поднетих захтева за приступ информацијама од јавног значаја и благовремено доставио Извештај Уставног суда о радњама предузетим у циљу примене Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, уз обавештење да је у току израда и усвајање новог Информатора о основним подацима о раду Уставног суда. Поред припреме Информатора о раду Уставног суда за 2008. годину, запослени у Стручној служби Суда учествовали су и у припреми "Водича кроз Уставни суд" и монографије "Уставни суд Републике Србије 1963 – 2008." поводом 45 година постојања и рада Уставног суда.

У току ове године створени су организациони и кадровски услови за обављање послова у Суду који се односе на припрему и давање саопштења за јавност и континуирано обавештавање средстава јавног информисања о раду Суда. Тако су редовно сачињавана и објављивана саопштења на Веб-сајту Суда – укупно 101 саопштења – о свим одлукама Суда на редовним седницама Суда, и то одмах након одржаних редовних седница (истог дана, а само у два случаја сутрадан преподне).

²⁴ Нови Информатор усвојен је на седници Уставног суда од 5. фебруара 2009. године, након чега је постављен на Веб-сајт.

VII МЕТОД И ФОРМЕ РАДА УСТАВНОГ СУДА

Активност Уставног суда се одвијала кроз одговарајуће облике рада као што су: редовне седнице, припремне седнице, консултативни састанци, радне седнице и седнице радних тела Суда (сталних, као и повремених).

Стручне послове на припреми и стручној обради предмета за све седнице и састанке Уставног суда и његових радних тела, обављали су председник и секретар Суда, као и Стручна служба Суда.

1. Редовне седнице Уставног суда одржаване су, по правилу, једанпут, а изузетно и два пута недељно. На 31 редовној седници, колико их је одржано у 2008. години, Суд је одлучивао о питањима из своје надлежности утврђене важећим Уставом, као и о питањима предвиђеним законом и Пословником о раду Уставног суда, тако што је:

- усвојио нове опште правне акте;
- усвојио опште правне ставове о појединим процесним питањима из надлежности Уставног суда;
- усвојио Кадровски план Суда за 2008. годину и Кадровски план за 2009. годину;
- утврдио годишњи Извештај Суда о извршењу буџета за 2007. годину;
- усвојио Финансијски план Суда за 2009. годину;
- образовао стална радна тела Уставног суда, и то комисије – Редакциону комисију, Комисију за праћење прописа и остваривање уставности и законитости, Комисију за организациона и финансијска питања (на седници од 10. јануара 2008. године) и Комисију за стамбена питања (на седници од 15. маја 2008. године), као и одборе – Одбор за уставне жалбе у области кривичног права, Одбор за уставне жалбе у области грађанског права и Одбор за уставне жалбе у области управног права (на седници од 1. априла 2008. године);
- образовао Конкурсну комисију за спровођење јавног конкурса за попуну положаја у Стручној служби Уставног суда (на седници од 19. јуна 2008. године);
- усвајао периодичне планове рада Суда у току 2008. године (за период март - јули 2008. и септембар - децембар 2008. године) и разматрао њихову реализацију;
- усвојио План рада за период јануар - март месеца 2009. године (овај план рада усвојен је на последњој седници Суда у 2008. години);
- разматрао предлоге преосталих аката Суда, укључујући и акт о изгледу и начину коришења службене одеће судија Уставног суда;
- давао задужења радним телима Суда и запосленима у Стручној служби по одређеним питањима из њиховог делокруга;
- одлучивао о престанку радног односа, односно разрешењу троје саветника Суда, због испуњења услова за старосну пензију, постављењу руководиоца Службе председника Уставног суда и саветника Суда за послове међународне сарадње, као и о пријему приправника у Стручној служби Уставног суда;
- разматрао питања међународне сарадње, сарадње с другим уставним судовима и међународним организацијама, а посебно питања сарадње са Конференцијом европских уставних судова;
- усвојио Извештај Уставног суда на тему: "Проблем законодавних правних празнина (пропушта) у уставносудској пракси", који је представљен на XIV Конгресу Конференције европских уставних судова;

- усвојио извештај о учешћу делегације Уставног суда на XIV Конгресу Конференције европских уставних судова, као и реферат за XIII Јереванску међународну конференцију уставних судова;

- разматрао питања организовања саветовања, студијских путовања и стручних семинара за судије и саветнике у Стручној служби Суда.

2. Припремне седнице Уставног суда су одржаване ради разјашњења стања ствари у појединим (сложенијим) предметима, као и ради одлучивања о потреби одржавања јавне расправе или консултативног састанка (члан 31. Пословника).

У протеклој години одржано је 5 припремних седница, на којима је разматрано 6 предмета, и то: предлог за оцену уставности и законитости одредбе члана 28. тачка 8. Упутства за спровођење Закона о избору народних посланика ("Службени гласник РС", број 28/08), које је донела Републичка изборна комисија (предмет IУп-42/2008), предлог и иницијативе за оцену уставности и законитости Закључка Владе Републике Србије 05 број 01-4586/03-001 од 17. јула 2003. године (предмет IУ-412/2003), уставну жалбу изјављену против Решења Општинског суда у Суботици К-567/04 од 3. септембра 2007. године (предмет Уж-261/2007), предлог Републичког јавног тужиоца за забрану рада политичке организације "Национални строј" (предмет VIIУ-171/2008), захтев Народне банке Србије за решавање сукоба надлежности између те банке и Трговинског суда у Београду поводом поступка ликвидације "Кредитно експортне банке Београд", Београд (предмет IУ-53/2005) и одлагања спровођења коначног решења гувернера Народне банке Србије о ликвидацији те банке и захтев Народне банке Србије за решавање сукоба надлежности између те банке и Трговинског суда у Београду поводом поступка ликвидације "Астра банке" и одлагања спровођења коначног решења гувернера Народне банке Србије о ликвидацији те банке (предмет IУ-15/2006).

3. Радне седнице Уставног суда, се према одредбама члана 30. Пословника одржавају ради разматрања уставноправних питања садржаних у предметима предложеним за дневни ред редовне седнице и других питања која су од значаја за рад и одлучивање Суда. У извештајном периоду одржано је 36 радних седница, на којима су разматрана питања у вези: ажурности у раду Уставног суда, планирања рада, поступања у предметима, утврђивања приоритета у раду по предметима и критеријума за припрему програма рада Суда у 2008. години, као и реализације планова рада Суда. О закључцима са радних седница Уставног суда секретар Суда је редовно обавештавао запослене у Стручној служби.

4. Консултативни састанци се, према одредбама члана 52. Пословника, одржавају ради разматрања питања од значаја за одлучивање у предмету, односно кад Суд процени да поједина спорна правна питања од интереса за остваривање уставности у законитости захтевају и сарадњу представника одређених органа и организација, научних, јавних и других стручних лица.

У 2008. години одржан је 1 Консултативни састанак поводом неких отворених питања у вези одлучивања о уставној жалби (8. јула 2008. године). Састанку су присуствовали представници Врховног суда Србије, Републичког јавног правобранилаштва и Уставног суда. На састанку су разматрана питања од значаја за одлучивање у предметима по уставним жалбама, посебно у најсложенијим случајевима када се ради о мериторном одлучивању по уставној жалби и законском овлашћењу Уставног суда да поништава појединачне акте када утврди да је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом. Поред консултативних састанака, било је у појединим

предметима и консултација судија известилаца са надлежним стручним лицима и службама у државним органима и другим организацијама у областима у којима су донети општи акти који су били предмет поступка.

6. Радна тела Уставног суда

Сталне Комисије:

1. Редакциона комисија

Делокруг рада Редакционе комисије прописан је одредбама члана 33. и 85. новог Пословника о раду Уставног суда.

У току 2008. године Редакциона комисија одржала је 34 седнице, на којима је разматрала велики број аката Уставног суда, и то како нацрта донетих одлука из уставносудске надлежности, тако и других аката Суда – коначних текстова општих правних аката, правних ставова и закључака и аката саме Комисије.²⁵ Редакциона комисија је: разматрала и утврдила коначан текст Предлога, ставова и закључака Уставног суда о поступању у предметима за оцену уставности закона и оцену уставности и законитости других републичких прописа, док тече рок за њихово усклађивање с Уставом; разматрала и утврдила Закључке о облику и садржини аката Уставног суда, са примерима одлука, решења и закључака које доноси Уставни суд (обрасцима); разматрала и утврдила коначне текстове Пословника о раду Уставног суда и осталих општих аката које је донео Уставни суд, као и нацрте писама којима се Народна скупштина обавештава о стању и проблемима остваривања уставности и законитости у Републици Србији, дају мишљења и указује на потребу доношења или измену закона и предузимања других мера ради заштите уставности и законитости.

На седницама Редакционе комисије разматрано је укупно 438 аката Суда донетих у поступцима из уставносудске надлежности, од чега: 56 нацрта одлука, 380 нацрта решења, 2 нацрта закључка и 1 нацрт писма Народној скупштини. Када су у питању акти Суда донети у поступцима по уставним жалбама, од наведеног укупног броја аката разматрано је **297** нацрта аката, од чега 21 одлука и 287 решења по уставним жалбама.

Од укупног броја разматраних нацрта аката, 31 или 7,07 % усвојено је без примедби, а 407 или 92,92 % са примедбама редакцијске природе. Од укупног броја разматраних нацрта аката са правно-редакцијским примедбама, на 100 или 22,83 % нацрта аката стављене су примедбе, а када су у питању уставне жалбе, 18 нацрта одлука или решења или 6,06 % (у односу на укупан број нацрта аката по уставним жалбама) усвојено је без примедби, док је 240 или 80,80% усвојено са примедбама редакцијске природе.

Код 3 нацрта аката или 0,68%, Комисија је одложила разматрање за наредну седницу, ради: допуне образложења одлуке у договору са судијом известиоцем, а због значаја одлуке за заштиту уставности и законитости и уставно-судску праксу (одлука у предмету IУ-294/2004); дораде образложења

²⁵ Овим Извештајем нису обухваћени нацрти свих одлука и решења Уставног суда који су донети у току 2008. године, односно који су донети на седницама Суда од 18. и 25. децембра 2008. године, јер исти нису могли бити разматрани од стране Редакционе комисије до 31. децембра 2008. године због објективне - временске немогућности. Ови нацрти аката Суда разматрани су на првим седницама Редакционе комисије у 2009. години, одмах пошто су сачињени и предати Комисији.

одлуке у циљу прецизирања разлога одбацивања уставне жалбе и става Суда о томе шта се подразумева под делотворним правним средством у поступку у коме је донет оспорени акт (одлука у предмету Уж-142/2008), или у сврху дораде текста образложења решења, у договору са судијом известиоцем (решење у предмету IУл-101/2008).

Редакциона комисија је ради методолошког уједначавања начина израде аката, јединствене правно-техничке садржине, редакцијског облика и уставно-правне аргументације коначних текстова одлука, решења и закључака Уставног суда, иновирала Закључке о облику и садржини аката Уставног суда, са примерима одлука, решења и закључака које доноси Уставни суд (обрасцима), који су припремљени у облику штампане публикације. Посебну пажњу Комисија је посветила изради аката Суда донетих по уставним жалбама, имајући у виду да се ради о новој и значајној надлежности Уставног суда и да се судска пракса у овим предметима тек установаљава.

Редакциона комисија је, сагласно досадашњој пракси вршила одређене правно-техничке исправке изрека донетих одлука, кроз примедбе редакцијске природе (предмети бр. IУ-240/2005, IУ-103/2006 и Уж-141/2008).

На седници од 19. септембра 2008. године, Комисија је, на предлог председника Суда, разматрала издавање "Билтен"-а Уставног суда (збирке одлука, решења и закључака Уставног суда) и других судских публикација, и закључила да предложи Суду закључивање уговора са Јавним предузећем "Службени гласник Републике Србије", који би обухватио и издавање "Билтен"-а, као и других публикација Уставног суда.

Редакциона комисија је, разматрајући нацрте донетих решења по уставним жалбама, у два наврата предложила Суду да, донесе закључке да се поједина решења донета по уставним жалбама (у предметима бр. Уж-7/2007, Уж-12/2006, Уж-14/2007 и Уж-162/2008, као и бр. Уж-142/2008, Уж-183/2008, Уж-366/2008, Уж-422/2008 и Уж-989/2008), објаве у "Службеном гласнику Републике Србије", због њиховог значаја за заштиту уставности и законитости, и упознавања јавности о заузетим ставовима Суда.

На основу коначних текстова одлука, решења и других аката које је утврдила Редакциона комисија, припремљен је од стране секретара Редакционе комисије и штампан "Билтен Уставног суда" број 1/2008, као збирка аката Уставног суда донетих у периоду од марта до јула 2008. године. Текстови новог "Билтен"-а Уставног суда из 2008. године, као и све одлуке Суда по уставним жалбама донете у току 2008. године, припремљени су, у одговарајућем облику, за постављање на Веб-сајт Уставног суда, ради информисања јавности о донетим одлукама овог Суда.

2. Комисија за праћење остваривања уставности и законитости

Комисија, чији је делокруг послова утврђен чланом 34. Пословника о раду Уставног суда, у 2008. години одржала је 13 седница, на којима су, по закључцима седнице Суда, разматране теме од значаја за рад Уставног суда и заузимање ставова о питањима која се односе на поступање у предметима.

Разматране су следеће теме:

1. Проблем законодавно-правних празнина у уставносудској пракси

Обрадом ове теме бавила се Радна група Стручне службе, а материјал чији је коначан текст разматрала Комисија био је део националног

извештаја на Припремној седници за 14. Конгреса Конференције Европских уставних судова одржаној 7. септембра 2006. године у Вилнусу.

2. Оцена уставности закона у периоду док тече рок за њихово усаглашавање с Уставом

Комисија је посебну пажњу посветила изградњи правних ставова о поступању Суда по уставним жалбама, а нарочито о: спорним правним питањима у поступку претходног испитивања уставне жалбе; поступању по уставним жалбама које су изјављене након проглашења Устава, а пре ступања на снагу Закона о Уставном суду; ставовима у поступку одлучивања о основаности уставне жалбе; поступању по уставним жалбама које су биле изјављене Суду Србије и Црне Горе, а које су достављене Уставном суду од стране судова опште надлежности или од самих подносилаца уставних жалби; облику и садржини изреке одлуке по уставној жалби (члан 89. Закона); структури образложења одлуке којом се усваја уставна жалба; оцени уставности општег акта у поступку одлучивања по уставној жалби; благовремености уставне жалбе кад је изјављено ванредно правно средство, уклањањању штетних последица и накнади штете. Поводом ових питања Комисија је предложила Суду усвајање одговарајућих ставова.

Поред наведеног, Комисија је припремила образац уставне жалбе и Упутство за попуњавање обрасца уставне жалбе, сагласно чл. 82. до 91. Закона о Уставном суду, који су објављени на Веб-сајту Уставног суда, и који се достављају неуким странкама приликом упућивања захтева Суда за уређење уставне жалбе.

Такође, Комисија је утврдила и предлог Става о поступању Суда о поступању по представци, жалби или уставној жалби изјављеној против одлуке, решења или закључка Уставног суда

3. Комисија за организациона и финансијска питања

Комисија за организациона и финансијска питања, чији је делокруг рада утврђен одредбама члана 35. Пословника о раду Уставног суда, у 2008. години одржала је 18 седница, на којима је разматрала питања која се односе на: организацију и начин рада Уставног суда и организацију Стручне службе Уставног суда; положај, права и обавезе председника и судија Уставног суда и државних службеника и намештеника у Стручној служби; утврђивање предлога општих аката; предлога за техничко-технолошка унапређења Уставног суда; обезбеђивање и коришћење буџетских средстава и обезбеђивање других услова за рад Суда.

Комисија је разматрала нацрте и утврдила предлоге следећих аката који су достављени Суду на усвајање: Решења о печату Уставног суда; Одлуке о службеној легитимацији судије Уставног суда; Правилника о поступку јавне набавке мале вредности; Одлуке о одређивању положаја и разврставања радних места у Стручној служби Уставног суда и Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији послова у Стручној служби Уставног суда; Правилника о спровођењу интерног и јавног конкурса за попуно положаја и извршилачких радних места у Стручној служби Уставног суда; Одлуке о образовању Жалбене комисије Уставног суда; Одлуке о радном времену у Уставном суду; Одлуке о накнадама за учешће на јавним расправама, консултативним састанцима и другим састанцима које организује Уставни суд; Одлуке о службеној одећи судија

Уставног суда; Одлуке о пријему странака у Уставном суду. У оквиру овлашћења која се односе на обезбеђење и коришћење буџетских средстава, Комисија је разматрала и утврдила: предлог Захтева за додатно финансирање, који је упућен Министарству финансија; Предлог финансијског плана Уставног суда за 2009. годину и Предлог захтева за додатно финансирање кроз Закон о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије.

Разматрајући питања која се односе на организацију и рад Стручне службе Уставног суда, Комисија је утврдила предлог за постављење на положај 2 саветника Уставног суда.

Одбори за уставне жалбе

1. Одбор за уставне жалбе у области кривичног права

У 2008. години Одбор за уставне жалбе у области кривичног права одржао је 9 седница, на којима је разматрао 14 предмета из области кривичног права. Дата су позитивна мишљења на предложене одлуке по уставним жалбама, уз сугестије Одбора у погледу изреке и образложења одлука. Одбор је иницирао разматрање отворених уставноправних питања и заузимање одређених ставова у циљу стварања претпоставки за даље поступање Уставног суда по уставној жалби.

2. Одбор за уставне жалбе у области грађанског права

Одбор за уставне жалбе у области грађанског права је у току 2008. године одржао укупно 9 седница, на којима је разматрао 17 предлога одлука у предметима по уставним жалбама из области за коју је образован. Одбор је прихватио предлоге судија известилаца у 12 предмета без примедби. У 4 предмета Одбор је дао мишљења и сугестије за допуну образложења предлога одлука, а у једном предмету разматрање је одложено ради разјашњења спорних питања у предмету.

3. Одбор за уставне жалбе у области управног права

У току 2008. године Одбор је одржао укупно пет седница, на којима је разматрао десет предлога одлука. У свим случајевима Одбор је дао мишљење о прихватању предлога одлука судија известилаца и упућивању истих преседнику Уставног суда ради одлучивање на седници Суда.

б) Остала радна тела

- Комисија за израду Пословника о раду Уставног суда

Суд је, на седници од 26. децембра 2007. године, образовао Комисију за израду Пословника о раду Уставног суда, са задатком да у законом оређеном року сачини нацрт Пословника о раду Суда. Комисија, коју су сачињавали председник Суда, троје судија и секретар Суда, одржала је више седница у току првог тромесечја 2008. године, ради разматрања и израде радних текстова Пословника. На седници од 20. фебруара 2008. године Комисија је утврдила нацрт Пословника и упутила га на усвајање, тако да је Пословник о раду

Уставног суда усвојен на седници Суда од 28. фебруара 2008. године, у року прописаном одредбом члана 116. Закона о Уставном суду.

- Комисија за стамбена питања

Ова комисија, коју је Уставни суд образовао на основу члана 5. став 2. алинеја 3. и члана 38. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник РС", бр. 24/08 и 27/08), до краја 2008. године одржала је 2 седнице. На 1. седници Комисије одржаној 17. јула 2008. године, разматрана је Информација о стану који је додељен Уставном суду и могућности даљег рада Комисије. Закључено је да се од "Грађевинске дирекције Србије" д.о.о. затраже информације о томе да ли је добијена употребна дозвола за објекат у коме се налази поменути стан, да ли је Дирекција покренула поступак пред надлежним општинским органом управе Нови Београд за иселење бесправно усељеног лица и да ли је против тог лица поднета тужба због кривичног дела противправног усељења из члана 219. став 1. Кривичног законика. Комисија је 18. новембра 2008. године, доставила Републичком јавном правобранилаштву потребну документацију ради покретања поступка пред надлежним општинским органом управе за иселење бесправно усељеног лица из стана који је додељен Уставном суду, а председник Стамбене комисије је 10. октобра 2008. године упутила допис председнику Дисциплинске комисије Уставног суда са захтевом да се хитно оконча првостепени дисциплински поступак против бесправно усељеног лица, како не би наступила застарелост.

На 2. седници Комисије од 13. новембра 2008. године, разматран је и усвојен предлог Одлуке о мерилима за утврђивање реда првенства решавања стамбених потреба у Уставном суду, која је разматрана на 32. Радној седници Уставног суда одржаној 26. новембра 2008. године, а његово усвајање одложено је до израде акта о утврђивању критеријума и мерила за оцењивање рада запослених у Стручној служби Суда.

- Жалбена комисија

Жалбена комисија Уставног суда, која је формирана на основу члана 5. став 2. ал. 12. и 13. Пословника о раду Уставног суда, у вези члана 144. став 2. Закона о државним службеницима, током 2008. године је одлучивала о жалбама учесника интерног и јавног конкурса за радна места у Стручној служби Уставног суда.

Комисија је започела рад на 1. седници одржаној 14. октобра 2008. године, усвајањем Пословника о раду Жалбене комисије, којим се ближе уређују организација и начин рада Жалбене комисије Уставног суда. Ова Комисија је одржала 3 седнице, на којима је разматрала 5 жалби учесника интерног и јавног конкурса, од којих је једну усвојила, а четири жалбе одбила.

- Конкурсна комисија за попуњавање положаја у Стручној служби Уставног суда

Конкурсна комисија, коју чине председник и двоје судија Уставног суда, образована је ради спровођења Јавног конкурса који је објављен у "Службеном гласнику РС", број 64 од 27. јуна 2008. године, за попуну следећих положаја у Уставном суду: секретар Уставног суда, заменик секретара Уставног

суда, саветник Уставног суда - руководиоца службе за послове из надлежности Уставног суда, саветник Уставног суда – секретар комисије, саветник Уставног суда – секретар одбора за уставне жалбе, саветник Уставног суда за нормативну контролу и уставне жалбе, саветник Уставног суда – координатор судске праксе, саветник Уставног суда – руководиоца Службе председника Уставног суда и саветник Уставног суда за послове међународне сарадње. Од образовања до краја 2008. године, Комисија је спровела изборни поступак за попуну 8 положаја, односно свих оглашених положаја, осим положаја саветника Уставног суда за нормативну контролу и уставне жалбе који је у току.

Комисија је утврдила мерила за вредновање кандидата и то путем писменог селективног интервјуа, вредновањем кандидата на основу података из пријаве за Конкурс, усмене провере познавања уставноправног система и организације власти у Републици Србији, прописа којима се уређују надлежност, организација и рад Уставног суда, логичког и аналитичког резоновања, способности комуникације и креативности.

Ова Комисија одржала је 9 седница и након спровођења јавног конкурса утврдила листе за постављење на следеће положаје: секретара Суда, заменика секретара Суда, руководиоца Службе за послове из надлежности Суда, руководиоца Службе председника Суда, саветника Суда-координатора судске праксе, саветника Суда за међународне односе, саветнике Суда-секретаре комисија и саветнике Суда-секретаре одбора.

VIII САВЕТОВАЊА, СТРУЧНИ СЕМИНАРИ И САСТАНЦИ

У 2008. години, Уставни суд је организовао и учествовао на следећим саветовањима и стручним скуповима, као што су:

1. Конференција под називом: "Заштита права грађана – Уставни суд, Врховни суд и Заштитник грађана", одржана 22. фебруара 2008. године у Београду, коју су, у сарадњи са Мисијом ОЕБС-а у Србији и канцеларијом Каталонског омбудсмана, организовали Заштитник грађана Републике Србије, Врховни суд Србије и Уставни суд Србије: На Конференцији су излагања имали председница Уставног суда др Боса Ненадић на тему: "Изазови Уставног суда Србије у заштити права грађана" и судија Уставног суда Катарина Манојловић Андрић, на тему: "Спорна правна питања у поступку по уставној жалби".

2. Саветовање на тему: "Процес доношења и методологије израде одлуке у комбинованом правном систему", које је одржано 30. и 31. маја 2008. године у Београду, у оквиру Канадско-српског пројекта реформе судства. Са својим рефератима учествовали су председник Суда др Боса Ненадић и судија Апелационог суда Квебека Рене Дисо, др Драгољуб Поповић – судија Европског суда за људска права у Стразбуру, представник Републике Србије у том Суду, а у раду су активно учествовали судије и саветници Уставног суда;

3. На Семинару под називом: "Европска конвенција о људским правима", који је одржан 27. октобра 2008. године у Београду, са својим рефератима учествовали су судије Уставног суда др Оливера Вучић, на тему: "Нова улога и функционисање Уставног суда Србије" и Катарина Манојловић Андрић, на тему: "Исцрпеност домаћих правних лекова. Питања и одговори", експерт Савета Европе Цереми Мекбрајд, са темама: "Европска конвенција о људским правима: општи поглед, укључујући методе и тумачења, средства примене и критеријуме прихватљивости. Питања и одговори";

4. На Семинару под називом: "Уставно судство Србије и Немачке", у организацији Уставног суда Србије, Савезног уставног суда Немачке и Немачке фондације за међународно-правну сарадњу, који је одржан 5. децембра 2008. године у Београду, излагали су председник Уставног суда др Боса Ненадић, руководилац Пројекта Немачке фондације за међународно-правну сарадњу Христијан Хук, као и директор Савезног уставног суда Немачке др Елке Барнштет, на теме: "Организациони аспекти уставног судства" и "Дејство одлука уставног суда и стручна служба: а) дејство одлука уставног суда на одлуке врховних судова; б) унапређење стручне службе", о раду и унапређењу стручних служби Савезног уставног суда Немачке, питању прихватљивости уставних жалби, административним поступцима у суду, дејству одлука Савезног уставног суда на одлуке покрајинских врховних судова у Немачкој и другим питањима. Учесници из уставних судова Србије и Немачке разменили су мишљења и искустава о бројним питањима од значаја за вршење уставне функције та два суда, а нарочито о поступању по уставним жалбама. Семинару су, поред судија Уставног суда, присуствовали су и саветници Суда и вођена је веома интересантна дискусија, с обзиром на то да су теме семинара биле везане за искуства, функционисање и начин рада стручне службе Савезног уставног суда Немачке и као такве – намењене функционисању и начину рада Стручне службе Уставног суда.

Суд је 25. јуна 2008. године одржао и стручни састанак председника и судија Уставног суда др Босе Ненадић, Катарине Манојловић Андрић, мр Драгише Слијепчевића и Предрага Ћетковића и обрађивача предмета у Стручној служби Суда на тему: "Поступање са уставним жалбама које су изјављене због повреде права на суђење у разумном року".

IX МЕЂУНАРОДНОПРАВНА САРАДЊА

Јачање међународне сарадње кроз интензивирање међународних активности било је један од приоритета Суда у 2008. години, са циљем успостављања непосредне сарадње Суда са другим уставним судовима или врховним судовима који врше функцију уставних судова, струковним асоцијацијама и међународним институцијама и организацијама од значаја за рад Суда, а ради размене искустава у вршењу контроле уставности и законитости и заштите људских и мањинских права и слобода.

Уставни суд Србије је у овој години примљен у пуноправно чланство Удружења уставних судова франкофоније (АССРУФ). То Удружење је основано 1997. године и данас окупља више од 40 уставних судова и еквивалентних институција из Африке, Европе, Америке и Азије које се служе француским језиком. Циљ деловања Суда у оквиру тог удружења, као и у оквиру Конференције европских уставних судова, чији је члан од 2006. године, је јачање стручних капацитета судија и стицање искустава од значаја за вршење уставне функције и делотворнију непосредну заштиту људских права и слобода, ради остваривања владавине права и развитка демократског друштва.

Настављена је сарадња са најважнијим европским институцијама и организацијама, а нарочито са Саветом Европе и његовим институцијама (Европски суд за људска права у Стразбуру) и телима (Венецијанска комисија):

Председник Суда присуствовала је 25. јануара 2008. године традиционалној свечаности и семинару на тему: „Улога консензуса у систему

Европске конвенције о људским правима“, којима је званично обележено отварање нове судске године Европског суда за људска права у Стразбуру.

Настављена је сарадња са Венецијанском комисијом. „Официр за везу“ присуствовала је 26. и 27. јуна 2008. године седмом састанку Заједничког савета, који је одржан у Тирани, Албанија.

Ради размене мишљења о правцима даље сарадње Суда са Саветом Европе и развоја капацитета Суда у заштити људских права и слобода, председник Суда је 8. јула 2008. године разговарала у Суду са специјалним представником Генералног секретара Савета Европе у Србији, г. Константином Јерокостопулосом и његовим сарадницима.

У организацији Канцеларије Савета Европе у Београду, председница, судије и четири саветника Уставног суда боравили су од 3. до 7. новембра 2008. године у посети институцијама Савета Европе у Стразбуру и Савезном Уставном суду Немачке у Карлсруеу. Делегација се сусрела са директором за сарадњу Генералног директората за људска права и правне послове Секретаријата Савета Европе, судијама и сарадницима Европског суда, представником Европског комитета за превенцију против тортуре, генералним секретаром Венецијанске комисије, шефом Дивизије Венецијанске комисије и њиховим сарадницима. У току тих састанака, делегација је упозната са поступањем Европског суда по представкама, искуствима тог суда са пилот пресудама, појединим поступцима из праксе Европског суда са освртом на случајеве у којима се поступак води поводом представки поднетих против Републике Србије, стандардима и тумачењима Европског суда о појму нечовечног и понижавајућег поступања итд. Одржан је и састанак са др Драгољубом Поповићем, судијом Европског суда из Републике Србије, на тему примене Конвенције и њеном утицају на судску праксу у Републици Србији. Делегација је присуствовала и једном суђењу пред Великим већем Европског суда и упознала се са радом Комесара за људска права, као независном институцијом Савета Европе, чији је мандат да промовише људска права и њихово поштовање у земљама чланицама Савета Европе. Приликом посете Савезном Уставном суду Немачке, председници два уставна суда договорили су наставак и интензивирање билатералне сарадње два суда, а у разговору делегације и судија Савезног уставног суда Немачке размењена су искуства о раду по уставним жалбама и дејству пресуда уставних судова на пресуде врховних судова.

Из сарадње са канцеларијом Савета Европе у Београду договорено је да у 2009. Години буде одржана серија семинара о људским правима за судије и саветнике, као и посета саветника Суда Европском суду у Стразбуру. Најзначајнији догађај из те сарадње би било одржавање конференције у току 2009.

Сарадња са ОЕБС остварена је на састанку председника Суда са амбасадором ОЕБС, Њ.Е. Ханс Ола Урстадом, шефом мисије у Србији, који је посетио Суд 8. фебруара 2008. године. Том приликом је разговарано о новим надлежностима Уставног суда у домену заштите људских и мањинских права и слобода, као и о могућим правцима сарадње ОЕБС и Уставног суда.

Председник Суда и судије су учествовали на значајним међународним стручним скуповима:

Делегација Суда (председница др Боса Ненадић и судије Агнеш Картаг-Одри и Катарина Манојловић-Андрић) учествовала је на XIV Конгресу Конференције европских уставних судова, који је одржан у Вилнусу, Литванија, од 3. до 6. јуна 2008. године. Тема XIV конгреса Конференције европских уставних судова „Проблеми правних празнина (законодавних пропуста) у уставној јуриспруденцији“ била је посвећена питању надлежности уставних

судова у вези са оценом уставности правних празнина. У току боравка у Литванији делегација Суда остварила је бројне и значајне контакте са представницима уставних судова-чланова Конференције. Уставном суду Републике Србије упућени су бројни позиви за успостављање или наставак сарадње од стране многих уставних судова или органа који врше функцију уставних судова, међу којима: Француске, Шпаније, Русије, Мађарске, Словачке, Јерменије, Бугарске, Белорусије, Грузије, БиХ, Црне Горе, Хрватске, Македоније, Словеније итд. Делегацију Уставног суда Републике Србије примили су и председник Републике Литваније, г. Валдас Адамкус, председник Уставног суда Литваније г. Кестутис Лапинкас и председник Европског удружења судија г. Виргилиус Валанчус.

Судија Уставног суда Предраг Ћетковић учествовао је на XIII Јереванској међународној конференцији уставних судова, која је одржана у Јеревану, Република Јерменија од 2. до 5. октобра 2008. године. Конференцију су организовали Уставни суд Републике Јерменије и Венецијанска комисија. Тема конференције је била "Основне уставне вредности и примена у пракси". Учествовали су представници 21 земље, углавном из уставног судства, али и уставноправне науке, односно професори и чланови Међународног удружења за уставно право. Уставни суд Србије је представљен рефератом под називом „Основне уставне вредности у пракси Уставног суда Републике Србије“.

Делегација Суда (председник Суда др Боса Ненадић и судије Марија Драшкић и Катарина Манојловић Андрић) учествовала је са рефератом на регионалном округлом столу одржаном 24. октобра 2008. године у Дубровнику, у организацији Уставног суда Републике Хрватске. Тема округлог стола је била „Уставне жалбе као правно средство за заштиту људских права и темељних слобода“. Учествовали су представници уставних судова Хрватске, БиХ, Црне Горе, Македоније, Словеније и Србије. Закључак учесника скупа био је да је за већу делотворност уставне жалбе неопходно извршити унутрашњу реорганизацију и рационализацију рада уставних судова, односно спровести реформу уставног судства, без које грађани неће моћи ефикасно да остваре заштиту својих уставом зајемчених права и слобода.

Ради јачања стручног дијалога и непосредне сарадње са другим судовима, председник и судије Уставног суда Србије боравили су у посети другим уставним судовима:

Делегација Суда (председник Суда др Боса Ненадић, судија Марија Драшкић и секретар Суда Снежана Наковска Антић) боравила је од 26. септембра до 4. октобра 2008. године у Канади, где је посетила Врховни суд и Савезни апелациони суд Канаде, Апелациони суд Квебека, Службу за судску управу Канаде и Комисију за људска и дечија права Квебека. Ову посету организовао је Канадски пројекат за реформу правосуђа у Србији. Циљ посете био је да се делегација упозна са поступком и методологијом доношења судских одлука у мешовитом правном систему, организацијом судова у Канади и посебно организацијом судске администрације и управе у појединим судовима. Размењена искуства била су од великог су значаја за дугорочно планирање организације рада у Уставном суду Србије чији је циљ постизање боље ефикасности Суда. Такође су размотрене предстојеће активности на изради стратегије модернизације рада Уставног суда и увођења информационог система ради унапређења рада, а нарочито писарнице Суда, а потом и судске праксе.

Председница Уставног суда Србије др Боса Ненадић је, на позив Уставног савета Француске, од 1. до 3. новембра 2009. године присуствовала

Јубилеју поводом обележавања 50 година од усвајања Устава Француске и оснивања Уставног савета Француске.

Успостављена је и непосредна сарадња са Уставним судом Републике Мађарске. Делегација Суда (председница Суда др Боса Ненадић, судија Агнеш Картаг Одри) боравила је од 17. до 19. новембра 2008. године у посети Уставном суду Мађарске, на позив председника тог суда, др Петера Пацолаи. Председници два суда су изложили битне карактеристике рада уставних судова Србије и Мађарске, а посебна пажња посвећена је дејству одлука уставног суда, нарочито оних које су донете по уставним жалбама, као и договорима о будућим облицима сарадње ова два суда. Делегација је посетила и Врховни суд Мађарске и Парламент.

У посети Уставном суду био је 17. марта 2008. године председник Врховног суда Мађарске г. Золтан Ломници, у оквиру посете Врховном суду Србије. Састанку су присуствовали и гђа Вида Петровић-Шкоро, председник Врховног суда Србије и Њ.Е. Шандор Пап, амбасадор Републике Мађарске у Србији. Том приликом размењена су искуства о односима врховног и уставног суда у Србији и Мађарској и њиховој улози у остваривању заштите основних права и слобода.

Председник Суда је, ради омогућавања мониторинга Уставног суда у вршењу његове уставне функције, примила представнике следећих мониторинг мисија:

Дана 15. јануара 2008. године делегација Мисије за посматрање председничких избора (ODIHR) при OSCE, у саставу: шеф Мисије, г. Nikolai Vulchanov, заменица шефа Мисије, гђа Delphine Blanchet, правни аналитичар Мисије, гђа Tamara Otiazhvilli, и асистент шефа Мисије, гђа Ана Јеросимић, посетили су Уставни суд. Разговор је вођен на тему избора нових судија Уставног суда, надлежности Суда по новом Уставу Србије и поступака пред Уставним судом. С обзиром на то да се мандат Мисије ODIHR односио на посматрање председничких избора заказаних за 20. јануара 2008. године, представници Мисије су показали посебно интересовање за претходну праксу Уставног суда у поступцима заштите уставности и законитости општих аката који се односе на изборе, као и праксу Уставног суда у изборним споровима.

Председник Суда примила је 14. априла 2008. године делегацију ограничене Мисије за посматрање парламентарних избора у Србији ODIHR/OSCE, коју је предводио шеф Мисије г. Nikolai Vulchanov. Разговор је вођен о надлежности Уставног суда на основу Устава из 2006. године, нарочито у домену заштите изборног права и контроле уставности и законитости општих аката који се односе на изборе. Како се мандат Мисије ODIHR односио на посматрање парламентарних избора заказаних за 11. мај 2008. године, представници Мисије су показали посебно интересовање за Решење Уставног суда о покретању поступка за оцену уставности Закона о избору народних посланика и оцену уставности и законитости члана 28 тачка 8 Упутства за спровођење Закона о избору народних посланика, односно о обустави извршења појединачних аката или радњи које су предузете на основу оспорене одредбе Упутства.

Комесар за људска права Савета Европе, г. Томас Хамерберг, посетио је Суд 13. октобра 2008. године, у оквиру мониторинг мисије за процену стања људских права у Србији. Разговор је вођен на тему надлежности и положаја Уставног суда по новом Уставу Србије. Председник Суда је указала на нову надлежност Уставног суда у области непосредне заштите људских права и

слобода која се огледа у поступању Суда по уставним жалбама. Заједнички је констатовано да у наредном периоду пред Уставним судом Србије стоје бројни изазови у пружању делотворне уставносудске заштите.

Мониторинг мисија Комитета министара Савет Европе у саставу г. Жан Луј Лоран (Mr. Jean-Louis Laurens), генерални директор Генералног директората за политичка питања и демократију Савета Европе и гђа Мери-Ен Хенеси (Ms. Mary-Ann Hennessey), политички саветник у том Директорату, посетила је Суд 10. новембра 2008. године. Разговору председника Суда са представницима те мисије присуствовали су г. Константин Јерокостопулос (Mr. Constantin Yercostopoulos), специјални представник генералног секретара Савета Европе у Србији, и гђа Нађа Ћук, заменик специјалног представника генералног секретара Савета Европе у Србији. Тема разговора била је вршење уставних надлежности Суда, са посебним акцентом на непосредној заштити људских и мањинских права и слобода зајамчених Уставом.

Остварена је сарадња са амбасадама Републике Мађарске и Републике Кореје:

Председник Суда примила је 29. јануара 2008. године Њ.Е. Шандора Папа (Н.Е. Papp Sándor), изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Мађарске у Србији, којом приликом је разговарано о успостављању билатералне сарадње Уставног суда Србије и Уставног суда Републике Мађарске ради размене искустава два суда у области заштите уставности и законитости и заштите људских и мањинских права и слобода. Њ.Е. Шандор Пап посетио је Суд и 11. новембра 2008. године, ради договора у вези са посетом делегације Суда Уставном и Врховном суду Републике Мађарске.

Њ.Е. Ким Ђонгхе (Н.Е. Kim Jonghae), амбасадор Републике Кореје у Србији, посетио је Суд 12. децембра 2008. године, којом приликом су у разговору са председником Суда размењене информације о историјату, организацији и надлежностима уставних судова две земље. Амбасадора Републике Кореје посебно је интересовао начин избора судија Уставног суда Србије, однос међународног и националног права у Републици Србији и инструменти заштите самосталног и независног положаја Уставног суда. Разматране су и могућности ближе сарадње између Уставног суда Србије и Уставног суда Републике Кореје.

Уставни суд је остварио сарадњу са неколико међународних организација у вези са реализацијом пројеката за унапређење рада Суда, и то:

У сарадњи са Немачком фондацијом за међународноправну сарадњу (IRZ), одржан је 18. фебруара 2008. године стручни састанак председника и судија Уставног суда са проф. др Udo Steiner, коме је председавала председник Уставног суда др Боса Ненадић. На састанку су разматрана питања поступка пред уставним судом која је требало уредити пословником о раду уставног суда. У сарадњи са ИРЗ организован је семинар „Уставно судство Немачке и Србије“, 5. децембра 2008. Године, чији учесници су били судије Уставног суда Србије и представници Уставног суда Немачке.

Председник Суда је 2. децембра 2008. године одржала састанак Клаудијом Крафорд, директорком Фондације „Konrad Adenauer Stiftung“, представништва у Београду. Разговарано је о могућностима да, у оквиру регионалног програма Фондације „Правна држава за југоисточну Европу“, Уставни суд Србије преузме организовање регионалне конференције у току 2009. године. Тим поводом, а у част 60 година Устава Немачке, Фондација „Konrad Adenauer Stiftung“ би превела и објавила Зборник важних одлука Савезног уставног суда Немачке на српском, босанском и хрватском језику.

Из сарадње са Канадским пројектом за реформу правосуђа, поред организовања посете делегације Суда правосудним институцијама Канаде, финансирано је превођење Закона о Уставном суду и Пословника о раду Уставног суда на енглески језик. Утврђени су правци за наставак сарадње и у 2009.

На основу договора са ОСЦЕ, очекује се да та организација у 2009. години започне активности око пројекта за побољшање видљивости рада и информисања о раду Суда.

Све активности Уставног суда у оквиру међународноправне сарадње могу се пратити преко Веб-сајта Суда.

ЗАКЉУЧНЕ ОЦЕНЕ

1. Рад Уставног суда у 2008. години био је праћен специфичним околностима, које су битно утицале на рад и функционисање Суда.

Пре свега, 2008. година била је прва година рада Уставног суда у саставу од 10 судија, у којој су се почели примењивати Устав од 2006. године, Закон о Уставном суду и Пословник о раду Уставног суда, а уз раније надлежности, почеле су се остваривати и бројне нове функције Суда, због чега ова година означава крупну прекретницу у раду Уставног суда. Уставни суд, чији су положај и функције били одређени превасходно кроз надлежност за одлучивање о уставности и законитости у споровима објективне – апстрактне контроле општих аката, Уставом је дефинисан као самосталан и независан државни орган који штити не само уставност и законитост, већ и људска и мањинска права и слободе, кроз одлучивање о уставној жалби, као и њој сродним жалбама, чиме је Уставни суд почео да бива све више суд који штити основне људске слободе и права, и то не само посредно – у споровима апстрактне, већ и непосредно – у споровима конкретне уставносудске контроле по уставним жалбама.

Одлукама донетим по уставним жалбама на основу одредаба члана 167. став 4. и члана 170. Устава Републике Србије, Уставни суд је у протеклој години отпочео са остваривањем своје нове и значајне функције заштите људских права и слобода гарантованих Уставом, чиме ће се ова заштита грађана и других субјеката у Републици Србији у великој мери преусмерити са Европског суда за људска права у Стразбуру (коме су се они до сада непосредно обраћали са оваквим жалбама, односно представкама), на Уставни суд, као највишу националну институцију за заштиту ових права.

Током 2008. године Уставни суд је радио у непотпуном саставу од 10 судија (уместо 15 судија, како је предвиђено Уставом), што је представљало отежавајућу околност за функционисање Суда, с обзиром на наслеђене предмете из ранијег периода, али и велики број новопримљених предмета у овој години.

На рад Уставног суда у протеклој години од значајног утицаја била је и чињеница да је Суд утврдио нову организацију избором председника Суда и образовањем радних тела Суда, као и потреба доношења већег броја општих аката који у складу са новим надлежностима и саставом Уставног суда на нов начин уређују питања неопходна за рад и функционисање Суда. Усвајањем Пословника о раду Уставног суда, којим је ближе уређен поступак у појединим уставним споровима, Уставни суд је могао да започне одлучивање о питањима из своје надлежности установљене новим Уставом, тако да је прву седницу по новом Пословнику, на којој је донео и прве одлуке, Суд одржао 1. априла 2008. године.

Суд је донео и Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Стручној служби Уставног суда, као и друге опште акте, образовао своја радна тела и заузео неопходне правне ставове о питањима од значаја за поступање и одлучивање у предметима у вези остваривања надлежности Уставног суда према одредбама важећег Устава, а посебно у домену одлучивања по уставним жалбама.

На функционисање Суда у протеклој години битно је утицала и чињеница да је Стручна служба Уставног суда била непопуњена, као и да је била организована преваходно за вршење нормативне контроле, због чега се морало приступити њеном реорганизовању и попуњавању пријемом нових државних службеника, као и стручним усавршавањем и стручном обуком запослених. Такође је отпочео рад на пројектовању и имплементацији информационалног система Суда, који би у првој фази (због ограничених финансијских средстава и немогућности информатизације посупања Суда у целини), обухватио само израду програма за електронско управљање предмета у писарници, а затим Суд планира и припрему програма за евидентирање и праћење судске праксе.

2. Будући да Уставни суд у ранијем периоду није одлучивао дуже од годину дана, у тренутку преузимања дужности судија у Суду се налазио велики број предмета – укупно 1186 предмета, од којих се 1074 предмета односило на уставносудску контролу – са 714 "У" предмета и 360 уставних жалби, а 112 је било "Р" предмета.

У току 2008. године примљено је 1787 нових предмета из уставносудске надлежности (од чега 220 предмета који су се односили на нормативну контролу и 1567 уставних жалби). У односу на број примљених предмета у 2005. години (437), прилив предмета у 2008. години је четири пута већи (408%). Према броју примљених предмета у 2006. години, као претходној години одлучивања Суда (239), прилив предмета у 2008. години био је седам и по пута већи (747%). Међутим, ако се упореди број примљених предмета из нормативне контроле у 2008. години са бројем тих предмета примљених у претходним годинама (у 2006. години 239, а у 2005. години 437 примљених предмета), може се уочити тенденција смањивања броја предмета из ове надлежности Уставног суда.

3. **Укупно 786 решаваних предмета у Уставном суду у 2008. години (423 предмета нормативне контроле и 363 предмета по уставним жалбама), представља знатно већи број у односу на број предмета из ранијих година. У односу на број решених предмета у 2006. години (351), то је увећање од 223%, а у односу на број решених предмета у 2005. години (383), увећање тих предмета у 2008. години износи 205%.**

У 421 решаваном предмету из уставносудске контроле, Суд је донео 59 одлука, а остало су решења и закључци. У оквиру донетих одлука, у 6 предмета је оцењивана уставност закона и других општих аката Народне скупштине, при чему је у једној одлуци утврђена неуставност одредбе члана 188. Пословника о раду Народне скупштине Републике Србије ("Службени гласник РС", број 56/05). У преосталим одлукама утврђена је неуставност и незаконитост одредаба следећих аката: уредбе и други општи акти Владе (укупно 3), прописи и други општи акти републичких органа (укупно 5), општи акти јединица локалне самоуправе (укупно 27), и остали општи акти (18). Наведене одлуке по материји могу се сврстати на следећи начин: заштита уставности и законитости (ступање на

снагу закона и других општих аката у складу са Уставом, забрана повратног дејства општих правних аката, и др.); границе овлашћења Владе да доноси уредбе и друге прописе за извршавање закона, као и овлашћења других републичких органа и организација за доношење позаконских аката; радни односи; социјално осигурање и други облици социјалне сигурности; својински односи; привреда; адвокатура; права и дужности јединица локалне самоуправе (комуналне делатности, планирање и изградња, грађевинско земљиште, накнаде и други локални јавни приходи); месне заједнице (уређивање рада, организације и поступка избора органа месне заједнице); месни самодопринос (увођење и уређивање месног самодоприноса).

Суд је такође одлучивао по 25 захтева за решавање сукоба надлежности и у 23 предмета решио сукоб надлежности, а у 2 предмета одбацио захтеве.

Истиче се да је у оквиру 363 решена предмета по уставним жалбама, Уставни суд донео 36 мериторних одлука, од којих је 8 одлука о усвајању уставних жалби и 28 одлука о одбијању уставних жалби. Суд је у наведених 8 одлука утврдио повреде следећих Уставом гарантованих права: права на сталност судијске функције, права на рад, права на суђење у разумном року, права на правно средство и права на слободу.

На крају године остало је незавршено 1985 предмета из уставносудске надлежности који су пренети у 2009. годину, од чега је 471 "У" предмета и 1514 уставних жалби, као и 128 "Р" предмета (укупно 2113 предмета).

4. Наведени подаци о претходној години рада Уставног суда, посебно о броју решених предмета, уз истовремени велики прилив нових предмета и тенденцију даљег повећања тог броја (посебно предмета по уставним жалбама), говоре о изузетној оптерећености Суда, у условима недостајуће једне трећине судија, уз нерешен статус садашњих судија, недовољног броја саветника, недостатка информатичког система, посебно програма за обраду података о предметима у писарници и судској пракси, као и неадекватности пословног простора и других техничких услова за рад. Све ово указује на чињеницу да не постоје неопходни услови за рад и одлучивање Уставног суда, сагласно његовом Уставом одређеном положају и функцијама.

5. Уставни суд је у 2008. години остварио значајни напредак у области међународне сарадње и подизања угледа Суда, што се огледа у његовом пуноправном чланству у међународним асоцијацијама уставних судова (Европској конференцији уставних судова и Удружењу уставних судова Франкофоније) и активном учешћу у њиховом раду, оствареној билатералној сарадњи са уставним судовима других земаља (Француске, Немачке, Мађарске), сарадњи са уставним судовима у региону, пре свега са уставним судовима бивших југословенских република итд.) и израженом интересовању других уставних судова за успостављање непосредне сарадње са Уставним судом Србије, ради размене искустава о питањима од значаја за функционисање уставног судства.

Такође, Суд је у овој години успоставио непосредну сарадњу са Европским судом за људска права и другим институцијама и телима Савета Европе, ради унапређивања својих капацитета за вршење уставносудске функције у домену непосредне заштите људских и мањинских права и слобода.

6. Јавности рада Уставног суда посвећивана је повећана пажња, која је обезбеђивана објављивањем одлука Уставног суда у јавним гласилима и на интернет страници Уставног суда, публикавањем уставносудске праксе и давањем саопштења са седница Суда. Објективном извештавању о раду Уставног суда допринели су и представници појединих медија, који су то радили професионално и коректно. По оцени Суда, јавни сервис Радио-телевизија Србије није посветио довољно пажње раду Уставног суда, као једном од највиших државних органа, који одлучује о уставности и законитости и заштити људских и мањинских права, као основних вредности сваког демократског друштва заснованог на владавини права.